

LUND
UNIVERSITY

EFFEKTIV SAMORDNING FÖR TRYGGHET I LINKÖPING

En kvalitativ fallstudie

Författare: Fanny Tallqvist

Handledare: Nicklas Guldåker

År och termin: VT 2021, termin 6

Institutionen för kulturgeografi och ekonomisk geografi

SGEL36: Examensarbete inom Kandidatprogrammet i Samhällsplanering

FÖRORD

Stort tack till er som ställt upp på intervju från Linköpings kommun, lokalpolisområde Linköping och Stångåstaden AB. Tack för att ni tog er tid och för visat intresse och engagemang. Jag vill även tacka min handledare Nicklas Guldåker för konstruktiva kommentarer och värdefulla tips. Tack också till Lovisa Edvardsson för ditt fina stöd!

ABSTRACT

Perceived feeling of insecurity in public space is a complex issue. Fear of violence and crime has been a central theme in politics and media since the 1980's. Lots of local projects have been conducted in an aim to work with the issues, often in collaboration between the local police force, real estate companies and other local actors. A new structured and knowledge based working model has emerged during the last five years, called EST. It is therefore interesting to investigate how the model works in practice. Since EST focuses on collaboration and urban uncertainty, those themes are further investigated in this study. To do so a qualitative case study has been conducted in Linköping, one of Sweden's most segregated municipalities. The empirical method includes an analysis of internal documents and an interview study. The collected data was analysed and discussed by referring to scientific sociological theories. One of the main conclusions from the study is that the collaboration between different actors has expanded and intensified the work with preventing urban insecurity. However, in a long-term perspective the theoretical conclusion was that highlighting the issues might have a negative effect on the citizens perceived insecurities in public space.

Nyckelord: *Effektiv samordning för trygghet, Linköpings kommun, trygghetsskapande arbete, samverkan, fallstudie.*

1. INLEDNING	1
1.1 Syfte och frågeställningar	2
1.2 Avgränsningar	3
1.3 Definitioner	4
1.4 Disposition	4
2. LITTERATURÖVERSIKT	6
2.1 Otrygghet i Sverige	6
2.2 Trygghetsskapande arbete och brottsprevention	7
2.3 Samverkan	7
2.4 Tidigare forskning om EST	8
3. EFFEKTIV SAMORDNING FÖR TRYGGHET	10
3.1 Bakgrund och utveckling	10
3.2 Syfte och mål	10
3.3 Teoribildning	11
3.4 Arbetssätt	11
4. TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER	13
4.1. Samverkan	13
4.1.1 Gynnande och hämmande faktorer i samverkan	13
4.1.2 Långsiktig samverkan	14
4.1.3 Sammanfattning	15
4.2 Otrygghet	15
4.2.1 Begreppet otrygghet	16
4.2.2 Flytande Rädsla	17
4.2.3 Sammanfattning	18
5. METOD OCH MATERIAL	19
5.1 Forskningsdesign	19
5.1.1 Forskningsansats	19
5.1.2 Fallstudie	20
5.2 Insamling av material	21
5.2.1 Förstudie	21

5.2.2 Intervjustudie.....	21
5.2.3 Dokumentanalys	23
5.3 <i>Analys av data</i>	25
6. FALLBESKRIVNING	28
6.1 <i>Linköping</i>	28
6.1.1 <i>Skäggetorp</i>	29
6.1.2 <i>Ryd</i>	29
6.1.3 <i>Berga</i>	29
6.2 <i>EST i Linköping</i>	30
7. RESULTAT OCH ANALYS	31
7.1 <i>Samverkan</i>	31
7.2 <i>Trygghetsskapande arbete</i>	36
8. SLUTSATS.....	41
8.1 <i>Frågeställning 2</i>	41
8.1.1 <i>Reflektion</i>	42
8.2 <i>Frågeställning 3</i>	43
8.2.1 <i>Reflektion</i>	44
9. METOD- & TEORIREFLEKTION	45
10. SLUTDISKUSSION	47
11.REFERENSER	49
12.BILAGOR	54
12.1 <i>Bilaga 1 - Fältanteckningar från intervjuer</i>	54
12.2 <i>Bilaga 2 - Intervjuguide, informant 1</i>	56
12.3 <i>Bilaga 3 - Intervjuguide, informant 2</i>	58
12.4 <i>Bilaga 4 – intervjuguide, informant 3</i>	59
12.5 <i>Bilaga 5 – Intervjuguide, informant 4</i>	60

1. INLEDNING

Urban otrygghet är ett komplext problem att hantera. Under de senaste decennierna har otrygghet och säkerhet varit ett centralt tema inom såväl politiken som mediedebatten (Sahlin, 2010). Samtidigt tyder den nationella trygghetsundersökningen (NTU) som genomförs av det brottsförebyggande rådet (Brå) på att otrygghet och oro för brott har ökat i Sverige sedan 2015 (Brå, 2020). Under 90-talet påbörjades en framväxt av socialt och särskilt brottsutsatta bostadsområden pågått i Sverige och problemen som har rapporterats därifrån har skapat stor oro hos andra delar av befolkningen (Gerell et al., 2020). Enligt Gerell et al. har den här typen av områden blivit arenor för symbolpolitik och områdesorienterade insatser har länge varit centrala tillvägagångssätt i svensk politik i försök att hantera problematiken. Samtidigt har det debatterats angående om den typen av insatser överhuvudtaget har varit måluppfyllande. Idag pågår en mängd olika lokala projekt runt om i landet, ofta i samverkan, där kommuner, fastighetsföretag och andra aktörer arbetar tillsammans för minskad brottslighet och ökad trygghet (Ibid).

År 2014 utvecklades och implementerades modellen *Effektiv Samordning för Trygghet* (EST) i Örebro kommun. Arbetssättet syftar till att strukturera och effektivisera områdesbaserade trygghetsskapande samverkansarbeten (Örebro Universitet, 2016). Arbetet kan implementeras i en hel kommun, stadsdel eller bostadsområde (Hallin, 2019). Det initiala målet är att förebygga och minska otrygghet i det offentliga rummet genom att polis, kommun och fastighetsbolag samverkar med varandra. Metoden fokuserar på fysiska och sociala aspekter som bedöms påverka den upplevda otryggheten och utgår därför utifrån kriminologiska och sociologiska teorier som lyfter fram dessa faktorer. Uppmärksamhet och insatser riktas mot företeelser som skadegörelse, klotter, ungdomssamlingar samt situationer och händelser som uppfattas hotande och skrämmande (Örebro Universitet, 2016). I dag finns stor optimism om EST och modellen bedöms ha spridit sig till minst 50 kommuner (Andershed, u.å).

Samverkan har länge uppmuntrats i trygghetsskapande och brottsförebyggande arbeten. Uppfattningen om att det är ett fundamentalt tillvägagångssätt för hur brottspreventivt arbete bör bedrivas etablerades redan under 80-talet (Westerdahl, 2020). Under 80-talet började

politiker också rikta olika insatser som syftade till att hantera allmänhetens rädsla för brott (Hermansson, 2018). Att otryggheten trots det har ökat i Sverige kan tyda på att det krävs en förändring i hur det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet bedrivs. Därför är det intressant att undersöka hur nya, mer strukturerade arbetssätt, som EST, tolkas och fungerar på plats.

1.1 Syfte och frågeställningar

Syftet med den här kandidatuppsatsen är att undersöka hur Linköpings kommun, lokalpolisområde Linköping och det kommunägda bostadsföretaget Stångåstaden i Linköping samverkar för ökad trygghet med hjälp av arbetssättet *Effektiv Samordning för Trygghet* i stadsdelarna Berga, Ryd och Skäggetorp. Empiriskt ämnar uppsatsen undersöka hur arbetet med att motverka otrygghet genom samverkan ser ut. Det här görs i utgångsläge av hur den så kallade EST-gruppen arbetar med modellens grund- och kärnkomponenter *Kartläggning*, *Analys* och *Insatser och Åtgärder* samt hur de uppfattar samverkansarbetet. Vidare analyseras gynnande och hämmande faktorer som finns med i samverkan samt hur otryggheten kan påverkas över tid. Detta görs i utgångsläge av uppsatsens teoretiska utgångspunkter. Förhoppningen med studien är att väcka intresse och diskussion för strukturerade trygghetsskapande och brottspreventiva arbetssätt, såsom EST. Förhoppningen är även att uppmuntra till vidare studier kring hur arbetet med den ökande urbana otryggheten kan utvecklas. Uppsatsen syftar till att undersöka följande frågeställningar;

1. Vad innebär EST-modellen i Linköping och hur bedrivs arbetet med att motverka otrygghet genom samverkan?
  - a. Hur arbetar EST-gruppen med *Kartläggning*?
  - b. Hur arbetar EST-gruppen med *Analys*?
  - c. Hur arbetar EST-gruppen med *Åtgärder och Insatser*?
  - d. Hur uppfattas samverkansarbetet av medlemmarna i EST-gruppen?

2. Vilka hämmande och gynnande faktorer finns med i samverkan i EST i Linköping?
3. Hur kan arbetet med Effektiv Samordning för Trygghet i Linköping påverka otryggheten över tid?

1.2 Avgränsningar

Den här uppsatsen utgår från ett specifikt fall. Val av fall är implementeringen av arbetssättet *Effektiv Samordning för Trygghet* i Linköping som fokuserar på kommunens tre prioriterade områden, Berga, Ryd och Skäggetorp, sedan januari 2020. Arbetssättet *Effektiv Samordning för Trygghet* går ofta under namnet EST. Därav används benämningen EST i den här uppsatsen. Projektets centrala grupp, i vilken fyra representanter från respektive organisation medverkar, kallas EST-gruppen. EST-gruppen kommer användas genomgående i uppsatsen.

I det stora hela utgörs grund- och kärnkomponenter i EST:s arbetssätt av fem delar. I den här uppsatsen undersöks enbart arbetet i utgångsläge av de tre första komponenterna. Orsaken är att implementeringen av EST i Linköping enbart har pågått under ett år. EST-gruppen har därför inte arbetat tillräckligt med komponenterna *Uppföljning och Återkoppling* ännu.

EST har ursprungligen utvecklats med syfte att öka tryggheten i ett område. I dagsläget har modellen utökats och åsyftar till att vara både brottsförebyggande och trygghetsskapande. Även om trygghetsskapande och brottsförebyggande arbeten många gånger är svåra att särskilja fokuserar det här arbetet i huvudsak på det trygghetsskapande arbetet i projektet.

Otrygghet och samverkan är komplexa ämnen som kan belysas ur många olika forskningsperspektiv. Det teoretiska utgångspunkterna har därför avgränsats till att utgå från sociologiska teorier om samverkan och otrygghet. Ett sociologiskt perspektiv handlar i huvudsak om varför vi är som vi är, varför vi gör som vi gör och hur det kommer sig att våra samhällen är utformade som de är (Philips, 2012). För analysen innebär det alltså att samverkan och trygghet kommer belysas utifrån ett forskningsperspektiv som fokuserar på relationer mellan samhällen, grupper och individer.

1.3 Definitioner

Otrygghet är ett mångtydigt begrepp och en känsla som kan härledas till många orsaker. Den definition av begreppet otrygghet som uppsatsen förhåller sig till är; *oro eller rädsla för brott i det offentliga rummet med närliggande halvoffentliga ytor, såsom trappuppgångar och angränsande butiker*. För att undvika begreppsförvirring har definitionen framtagits i utgångsläge av hur begreppet otrygghet avgränsas och beskrivs i boken *Effektiv Samordning för Trygghet – Handbok*.

Samverkan är likväl ett mångtydigt och komplext begrepp som kan användas i många syften och former. Begreppet måste därför specificeras. Uppsatsen förhåller sig därför till Brottsförebyggande rådets (Brå) definition; ”*Samverkan i brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete innebär att parterna tillför sina specifika resurser, kompetenser och kunskaper för att tillsammans minska sannolikheten för brott och reducera brottslighetens skadeverkningar (inklusive rädsla)*.” (Patel, 2016).

1.4 Disposition

2. Litteraturoversikt

Ämnar presentera relevant tidigare forskning för att sätta ämnet i en nationell och större kontext. Kapitlet syftar också till att utforska rådande utmaningar med otrygghet och i trygghetsskapande (samt brottsförebyggande) arbeten nationellt.

3. Effektiv Samordning för Trygghet

Syftar till att presentera EST:s bakgrund, syfte, mål och arbetssätt. EST-arbetet i Linköping har inspirerats och utgått från den modell som beskrivs.

4. Teoretiska utgångspunkter

Syftar till att presentera de teoretiska utgångspunkter som appliceras på empirin i kapitel 7. *Resultat och Analys*. Kapitlet är indelat i två avsnitt - ett som har anknytning till *Fråga 2* (tema: samverkan) och ett som har anknytning till *Fråga 3* (tema: otrygghet). Syftet med uppdelningen är att undvika förvirring hos läsaren.

5. Metod och material

Ämnar presentera beskrivningar av hur forskningen har genomförts samt motiveringar av val av metod och material.

6. Fallbeskrivning

Syftar till att introducera fallstudiens fall. Kapitlet presenterar information om Linköpings kommun samt stadsdelarna Berga, Ryd och Skäggetorp som implementeringen av EST fokuserar på. Avslutningsvis beskrivs det som är känt sedan tidigare om EST i Linköping.

7. Resultat och analys

Syftar till att presentera studiens viktigaste empiriska fynd i utgångsläge av uppsatsens teoretiska utgångspunkter.

8. Slutsats

Syftar till att besvara uppsatsens två analytiska frågor. Avsnittet följs av en reflektion kring analysen och resultatet.

9. Metodreflektion

Syftar till att reflektera över och synliggöra eventuella brister i material, teori och metod.

10. Slutdiskussion

Syftar till att knyta an till en större kontext, återkoppla till tidigare forskning och ge förslag på vidare forskning.

2. LITTERATURÖVERSIKT

I föregående kapitel introducerades uppsatsens ämne. Följande kapitel ämnar introducera relevant tidigare forskning för att sätta ämnet i en nationell och större kontext. Kapitlet syftar också till att utforska rådande utmaningar i det trygghetsskapande arbetet. Brås nationella trygghetsundersökning presenteras följt av tidigare nationella studier som tar fasta på utmaningar och problem i trygghetsskapande arbeten och samverkan. Avslutningsvis presenteras tidigare forskning om EST.

2.1 Otrygghet i Sverige

Enligt det Brottsförebyggande rådets (2020) nationella trygghetsundersökning (NTU) som genomfördes 2020 har otryggheten i offentliga rum i Sverige varit förhållandevis hög sedan 2016, då den ökade kraftigt. Idag väljer exempelvis 26 procent av befolkningen att gå omvägar eller använda annat färdssätt när man transporterar sig utomhus till följd av oro för brott (Ibid). Statistiken antyder också att det finns en ojämn fördelning av upplevd otrygghet sett till vem man är och var man bor (Svanberg et al., 2019). I socialt utsatta områden har exempelvis otryggheten på offentliga platser uppmätts vara högre än i övriga urbana områden (Brå, 2018). Där uppger 48% av kvinnorna upplevd otrygghet kvällstid i sitt eget bostadsområde, jämfört med 30% av kvinnorna i övriga urbana områden. Nationellt uppger 19 procent av kvinnor i ålder 75–84 år att de känner sig så pass otrygga i sitt bostadsområde att de inte går ut på kvällen. Bland män i samma ålder är motsvarande siffra 4 procent trots att statistiken pekar på att målgruppen löper högre risk för att utsättas för brott utanför hemmet (Svanberg et al., 2019). Det här tyder också på att otrygghet inte alltid har förankring i reella hot. Enligt Svanberg et al. får rädslan stora konsekvenser. Både för den enskilda individen och för samhället i stort. Ojämlig otrygghet och därmed skilda förutsättningar att delta i det offentliga rummet skapar klyftor (Ibid). Det här är också något som har uppmärksammats inom feministisk urbanteori. Listerborn (2002) som idag är lektor och professor i stadsbyggnad disputerade exempelvis med avhandlingen *Trygg Stad* som handlar om diskurser om kvinnor rädsla. Hon har även skrivit boken *Tryggare stad – kan man förändra rädslands platser* som undersöker hur kvinnor rör sig i stadsmiljöer för att undvika obehag (Listerborn, 2000).

2.2 Trygghetsskapande arbete och brottsprevention

Brå skriver att det är lätt att tro att ökad trygghet och minskad brottslighet går i hand i hand, men att så inte alltid är fallet. Därför kan de skilda problemen inte alltid bekämpas med hjälp av samma metoder (Svanberg et al., 2019). Ökad trygghet och minskad brottslighet kan ibland till och med kan stå i motsättning till varandra. Exempelvis kan det vara fördelaktigt i brottförebyggande syfte att varna ett grannskap om att området utsätts för många inbrott. En sådan insats kan dock vara negativ ur ett trygghetsskapande syfte och i stället öka otryggheten (Ibid). Ändå syftar många lokala områdesprojekt till att vara både brottförebyggande och trygghetsskapande (Sahlin, 2000). Ingrid Sahlin, som har forskat om prevention och trygghetsarbeten i urbana rum (Lunds universitet, u.å.), menar på att orsaken är att otrygghet i lokal och nationell politik ofta associeras till just brottsprevention (Sahlin, 2000). I boken *Brottsprevention som begrepp och samhällsfenomen* intar hon ett kritiskt förhållningssätt och menar på att i trygghetsarbeten och trygghetsprojekt i urbana rum tycks brott och oordning snarare vara fenomen som ska bekämpas än att en känsla av trygghet ska skapas. Enligt Sahlin beror det på att ordet trygghet visat sig vara lönsamt. Därför målas ”trygghet” över projekt som snarare bör kallas ”trivsamma”, ”prydliga” eller ”ordentliga”. Sahlin påpekar också att av betydelse för trygghetens innebörd i trygghetsarbetets utformning är också *vem* som vill uppnå trygghet för *vilka*, och *varför* (Ibid). I utgångsläge av Sahlins beskrivning är det tänkbart att målen i projekten inte alltid har varit helt självklara.

2.3 Samverkan

Under 80-talet etablerades uppfattningen om att samverkan är ett fundamentalt tillvägagångssätt för hur brottförebyggande och trygghetsskapande arbeten bör bedrivas lokalt (Forkby, 2020). Sedan dess har det uppmuntrats av myndigheter och är idag en stark norm, enligt professorn Stig Westerdahl (2020). När Polisen genomförde den största omorganisationen i modern tid var ett av omorganiseringens huvudsyften att förstärka förutsättningarna för samverkan i arbetet mot brott och otrygghet (Ivert et al., 2020). År 2008 infördes samverkansöverenskommelser mellan polis och kommun och i dagsläget har ungefär 85 procent av landets kommuner en samverkansöverenskommelse med lokalpolisen (Patel,

2013). Ingrid Sahlin (2000) menar på att uppmaningarna i huvudsak grundas på en förväntan av att samarbetet ska ge mångsidig och rik information, vilket antas effektivisera insatserna. Tillvägagångssättet ska också möjliggöra samordning av aktiviteter för att undvika dubbelarbete (Ibid). Det är tydligt att samverkan ses som viktig komponent för framgångsrika resultat. Flera forskare har dock ifrågasatt normen med samverkan och påpekat att framgångsrika resultat inte uppstår förutsättningslöst. Ingrid Sahlin (2000) menar på att samverkansprojekten är sårbara för förändringar i parternas organisationer. Om deltagare byts ut kan balansen mellan parterna i projektet rubbas, vilket resulterar i förändring av projektplanerna. Professorn Stig Westerdahls (2020) ifrågasätter samverkan som norm i boken *Att vända utvecklingen – från utsatta områden till trygghet och delaktighet*. Westerdahl beskriver att hans observationer tyder på att många upplever samverkan i praktiken som ett slöseri med tid, som ett påbud uppifrån och som något verkningslöst för att lösa problem i staden (Ibid). Medförfattare till samma bok, Anna Karin Ivert, Caroline Mellgren & Josefin Nilsson (2020), belyser också att samverkan inte alltid är lätt. Framgångsrika resultat kräver att aktörer som polisen och kommunen har förmågan och förutsättningar att samverka (Ibid). Författarna menar på att det inte alltid är självklart att det finns en förståelse för varandras respektive uppdrag, möjligheter och begränsningar i forumet (Ibid). Sociologen Basic (2012) skriver i boken *Samverkan blir kamp* att samverkan mellan myndigheter och organisationer ofta framställs som något fördelaktigt trots osäkerhet kring samverkans faktiska effekter inom forskning.

2.4 Tidigare forskning om EST

EST är fortfarande ett nytt arbetssätt och befinner sig ännu i utvecklingsfas (Örebro, 2016). Det finns en bristfällig mängd forskning som mer djupgående och omfattande undersöker metodikens förutsättningar för att lokalt hantera problem som otrygghet på offentliga och närliggande platser. Under perioden 2016 och 2018 genomfördes emellertid ett projekt av och med professor Per-Olof Hallin på uppdrag av Brå (Hallin, 2019). Projektet innebar att EST implementerades i sju svenska pilotkommuner med syfte att undersöka och utveckla arbetsmetodiken. År 2019 genomfördes en processutvärdering av projektet för att undersöka hur arbetet fungerar och kan vidareutvecklas. Samtliga pilotområden identifierade behov av systematik och struktur i det brottsförebyggande arbetet och upplevde avsaknad av överblick och gemensam organisation. Dessa behov tycks arbetsmetodiken ha svarat upp till genom att

systematisera, strukturera och utveckla arbetet. Enligt Hallin har metodiken också visat sig vara flexibel och anpassningsbar till lokala förutsättningar. Förutsatt att metodikens kärnkomponenter bibehålls. Hallin beskriver också att studiens resultat pekar på ett antal potentiella hämmande faktorer. Sårbara organisationer, brist på resurser, omprioriteringar och att implementeringen blir person- i stället för funktionsbaserat är ett par exempel. Motstånd inom organisationerna uppges också riskera att hämma processen (Ibid).

3. EFFEKTIV SAMORDNING FÖR TRYGGHET

Föregående kapitel presenterade tidigare forskning och utforskade de utmaningar som finns kring ämnet idag. EST är en modell som syftar till att ge struktur och stabilitet till det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet (Örebro, 2016). Följande kapitel presenterar information om arbetssättet. Informationen är hämtad från boken *Effektiv Samordning för Trygghet – Handbok* samt rapporter från den pilotstudie som Brå genomförde tillsammans med professorn Per-Olof Hallin, där EST också vidareutvecklades.

3.1 Bakgrund och utveckling

Till följd av att områden i Örebro drabbades av upplopp, bilbränder, skadegörelse och brandanläggning på en skola år 2013 ökade otryggheten i kommunen (Örebro, 2016). I syfte att få bukt på problemen och konsekvenserna slöt sig polis och kommun tillsammans med flera andra aktörer sig samman i olika samverkansforum. Samverkan utmanades av avsaknad av stabilitet och struktur för hur arbetet skulle fortskrida. Därför skapades ett forum som löpande arbetade med framtagningen av lokala problembilder (Ibid). Det här var startskottet på den utveckling som resulterade i modellen Effektiv Samordning för Trygghet (Hallin, 2019). I dagsläget ses EST fortfarande som en pågående utvecklingsprocess. Modellen har bland annat utvecklats efter ett pilotprojekt som genomfördes av Brå och professorn Per-Olof Hallin. I den senaste rapporten uppmuntrar man att behålla kärnkomponenterna som utgör arbetssättet i EST, men att anpassa dem efter lokala förhållanden (Ibid).

3.2 Syfte och mål

Initialt var det huvudsakliga målet med EST att minska och förebygga otrygghet i det offentliga rummet (Hallin, 2019). Enligt den senaste rapporten har modellen utökats och syftar i dagsläget även till att förebygga brott. EST fokuserar på det offentliga rummet, med närliggande halvoffentliga ytor, såsom trappuppgångar och angränsande butiker. EST ska avgränsas till ett geografiskt område som kommun, stadsdel eller bostadsområde (Ibid).

3.3 Teoribildning

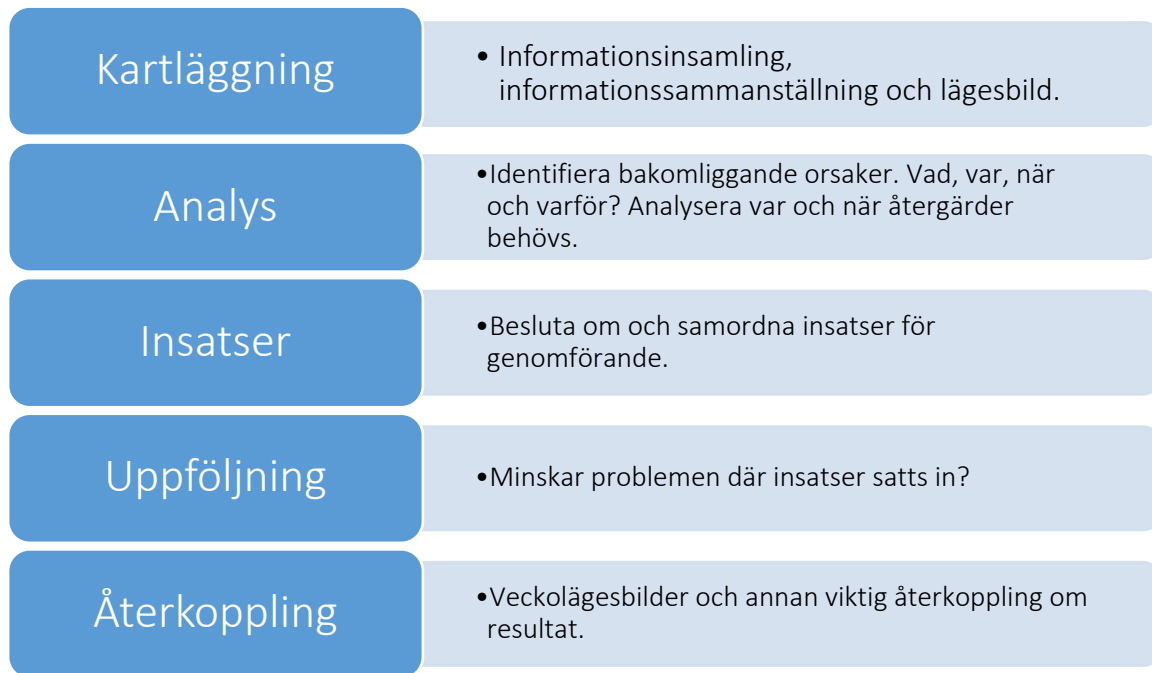
Ett kunskapsbaserat synsätt genomsyrar alla moment i EST och arbetet ska styras av tre teoribildningar; *Broken windows-teorin*, *Threatening and safe environments theories* och *Signal crimes perspective* (Örebro, 2016). Med teoribildningarna som grund syftar EST till att uppmärksamma platser med skadegörelse, klotter, ungdomssamlingar samt situationer som uppfattas som skrämmande eller hotfulla. *Broken windows-teorin*, menar på att känslan av otrygghet uppstår på grund av sociala och fysiska tecken på oordning, som ungdomssamlingar och klotter. *Threatening and Safe Environments Theories*, menar på social och fysisk oordning är attraktiva platser att begå brott på. *Signal Crimes Perspective* menar på att olika brott och händelser genererar olika mycket otrygghet beroende på brottets karaktär (Ibid).

3.4 Arbetssätt

I korthet innebär arbetssättet att lokala rapportörer som är verksamma i utvalda områden skickar in information till EST-gruppens medlemmar inom polisen, kommunen och fastighetsföretagen (Hallin, 2018). EST-parterna ansvarar för att informationen sammanställs för respektive organisation. Därefter diskuterar EST-parterna om vad sammanställningen innebär och gör en bedömning av hur situationen ser ut samt sammanfattar den i en gemensam lägesbild*. Lägesbilden återkopplas till andra aktörer som kan ha användning för den. I samband med att lägesbilden beslutas om sker en problemanalys. Analysen handlar om vad händelserna kan bero på samt vilka åtgärder som behövs för att hantera situationen. Om parterna inte har mandat att besluta om de åtgärder som bedöms lämpliga skickas förslaget vidare till annan part med beslutsmandat. När åtgärder genomförts ska de utvärderas och följas upp då man ska eftersträva att undersöka om åtgärden har skapat effekt (Ibid).

***Lägesbild:** sammanställning av information som systematiskt har insamlats om ett geografiskt område, brottsproblem eller befolkningsgrupp. Det är en samlad bedömning om var problemen är, hur situationen ser ut samt utvecklas över tid. Lägesbilden fungerar som underlag när man väljer och planerar åtgärder (Brå, u.å.)

Grund- och kärnkomponenter i EST:s arbetssätt är följande:

Figur 3.1 Beskrivning av de kärn- och grundkomponenter som utgör arbetssättet EST. Bearbetad figur (Hallin, 2019).

4. TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER

I det här kapitlet presenteras de teoretiska utgångspunkter som uppsatsens empiri analyseras utifrån i kapitlet 7. *Analys och Resultat*. I och med att uppsatsen undersöker två skilda analytiska frågeställningar har kapitlet delats in i två sektioner som är tematiskt uppkallade efter frågeställningarna. Inledningsvis presenteras teoretiska utgångspunkter för samverkan och avslutningsvis presenteras teoretiska utgångspunkter för otrygghet. Sektionerna följs av en kort sammanfattning.

4.1. Samverkan

Först och främst presenteras utvalda teoretiska utgångspunkter som valts ut för att möjliggöra analys av faktorer som kan hämma och gynna samverkan i EST-gruppen. Det finns en avsaknad av lämpliga teorier som har anknytning till samverkan i brottförebyggande och trygghetsskapande syfte. Därför används Danmark och Kullbergs socialpsykologiska teorier om samverkan mellan myndigheter. Teorierna har också valts ut för att vara lämpliga sett till uppsatsens undersökningsmetod, som bygger på EST-medlemmarnas individuella uppfattningar av samverkan. Därför bedöms ett socialpsykologiskt perspektiv vara lämpligt.

4.1.1 Gynnande och hämmande faktorer i samverkan

4.1.1.1 Problemmekanismer

Danemark och Kullberg (1999) skriver att det i huvudsak är skillnader beträffande lagstiftning och politik samt kunskaps- och förklaringsmodeller som genererar problem när organisationer samverkar. Man har valt att kalla hämmande faktorer för problemmekanismer. Det faktum att hämmande "problemmekanismer" existerar behöver dock inte betyda att samverkan nödvändigtvis misslyckas. Olikheter i sig anses inte heller vara hämmande, så länge de inte orsakar konkurrens. De kan också berika arbetet så länge de är gynnande och komplementära. Exempel på problemmekanismer som riskerar att hämma och försvåra samverkan mellan organisationer exemplifieras som (Ibid);

- Vagt formulerade mål
- Olika kunskapstraditioner och professionella mål
- Olika ekonomiska intressen
- Skilda organisatoriska intressen
- Skild etisk praxis
- Oklar ansvarsfördelning
- Asymmetrisk relation mellan de samverkande
- Hög personalomsättning
- Stor arbetsbelastning
- Dålig samordning

Figur 4.1 Exempel på problemmekanismer som kan hämma och försvåra samverkan enligt Danemark och Kullberg (1999).

4.1.1.2 Projektmekanismer

I utgångsläge av ovanstående resonemang menar Danemark och Kullberg (1999) på att fungerande samverkan inte beror på frånvaron av hämmande faktorer. Framgången beror snarare på närvaron av motverkande faktorer. Ett lyckat samverksprojekt förutsätter att man lyckas upphäva eller omintetgöra grunder för konflikter eller kontroverser i arbetet. Insatser eller företeelser som har egenskapen att parera eller skjuta upp grundläggande problem, så kallade projektmekanismer, kan därför ha stor betydelse. Danemark och Kullberg ger följande exempel på sådana projektmekanismer; *Goda relationer*, *Goda rumsliga förutsättningar*, *Komplementaritet*, *Jämlighet* och *extraordinära resurser*. *Goda relationer* mellan medverkande i projektet samt *Goda rumsliga förutsättningar* uppges vara nödvändiga många gånger även om de inte är tillräckliga villkor för att samverkan ska fungera på lång sikt. Sådana mekanismer besitter också en stark motverkande kraft mot hämmande krafter. *Komplementaritet* innebär att man har en syn på att man behöver varandra för att nå målet. Inom gruppen anses det viktigt och eftersträvansvärt att lära av varandra. *Extraordinära resurser* innebär att samverkan skapar möjligheter som vanligen inte finns i organisationen, tid och pengar är ett exempel. En sådan resurs kan också vara en engagerad projektmakare som har varit särskilt engagerad i arbetet och har en stark vilja att åstadkomma förändring (Ibid).

4.1.2 Långsiktig samverkan

Problemmekanismer och projektmekanismer kan inte alltid motverka varandra, om de befinner sig på olika nivåer anses det exempelvis inte möjligt (Danemark & Kullberg, 1999).

Exempelvis kan inte problemmekanismer på organisatorisk nivå motverkas med hjälp av goda relationer (projektmechanism på annan nivå). Problemet ligger nämligen utanför projektets räckvidd. Enligt Danemark och Kullberg är skillnader och problem dock ofta ofrånkomliga, nödvändiga och ofta berikande oavsett motverkande faktorer. Långsiktig samverkan innebär därför till viss mån att man finner former för att leva med dem (Ibid). På så vis kan också acceptans tolkas som en projektmechanism, liksom Anna Karin Ivert, Caroline Mellgren & Josefin Nilsson (2020) resonerar i boken *Att vända utvecklingen – från utsatthet till delaktighet*. De skriver att förutsättningen för framgångsrik samverkan kräver förståelse för varandras respektive uppdrag, möjligheter och begränsningar. Danemark och Kullberg (1999) menar att ledningen eller gruppen måste ha förmågan att identifiera problemmekanismerna samt finna och understödja de projektmechanismer som klarar av att motverka specifika problemområden. Att lära känna varandras organisationer och finna former som gör att samverkan inte hindras av olikheter tar också tid. Därför ställs stora krav på medverkande i ett samverkansprojekt (Ibid).

4.1.3 Sammanfattning

De teoretiska utgångspunkterna antyder att det finns ett spänningsförhållande mellan sådant som skapar konflikt och sådant som kan skjuta upp eller avvärja konflikt i samverkan. Kullberg skriver att goda rumsliga förutsättningar ofta är en nödvändighet i samverkan. Det här kan ses som särskilt relevant i situationer då organisationer samverkar i ett projekt som handlar om ett geografiskt område. Danemark och Kullbergs teorier handlar i huvudsak om samverkan mellan myndigheter. Då EST inte enbart består av myndighetsorganisationer kan teorierna tyckas missvisande. Teorierna anses dock ändå användbara då de bedöms möjliggöra en mer övergripande förklaring till hur hämmande och gynnande mekanismer ter sig och fungerar samt hur de förhåller sig till varandra i ett samverkansprojekt. I och med att polismyndigheten och kommunen är myndighetsorganisationer förhåller sig de teoretiska utgångspunkterna dessutom till exempelvis skillnader i lagstiftning som exempelvis polisen påverkas av (sekretess).

4.2 Otrygghet

I den här sektionen presenteras de teoretiska utgångspunkter som valts ut för att analysera hur arbetet för trygghet kan påverka otryggheten i Berga, Ryd och Skäggetorp över tid. För att

möjliggöra analysen har teoretiska utgångspunkter som fångar in hur upplevd oro och rädsla står i relation till samhället valts ut. Först och främst redogörs för otrygghet som begrepp och därefter sociologen Zygmunt Baumans teori om flytande rädsla. Avsnittet kompletteras med ytterligare relevant forskning som bidrar med exempel och dimensioner till ämnet.

4.2.1 Begreppet otrygghet

I den nationella trygghetsundersökningen (NTU) definierar Brå otrygghet på följande vis;

”Otrygghet är ett komplext begrepp som inrymmer flera dimensioner.

Frågorna belyser oro för att utsättas för brott för egen del, oro för att närstående ska utsättas, oro över brottsligheten i stort och en mer allmän känsla av otrygghet.” (Brå, 2019; sida 8).

Användningen av och synen på begreppet trygghet varierar dock och är inte alltid helt tydlig. Ingrid Sahlin (2010) menar på att trygghet ofta snarare kan härledas till en känsla än en faktisk situation eller objektiv risk. Catarina Listerborn (2000) skriver att upplevelse av otrygghet i stadsrummet är ett komplext problem. Hon menar på att man kan göra en uppdelning i syfte att försöka förstå frågan. Enligt Listerborn berörs vår rädsla av upplevelser som:

- **Fysiska rum** – stadens och bebyggelsens struktur och gestaltning
- **Mentala rum** – den förståelse och erfarenhet vi bär med oss som individer när vi rör oss i staden
- **Sociala rum** – människors och grupper relationer och samspel (Ibid).

I utgångsläge av Listerborns uppdelning kan man tolka det som att upplevelsen av rädsla inte enbart påverkas av våra mentala rum, det vill säga enbart är en subjektiv upplevelse. Hon menar även på att stadens bebyggelse, struktur och gestaltning påverkar vår upplevelse av rädsla samt att relationer och samspel påverkar känslan. Boverket däremot menar på att otrygghet är en subjektiv upplevelse (Boverket, 2019). Begreppet otrygghet inrymmer alltså många olika tolkningar och synsätt.

4.2.2 Flytande Rädsla

Zygmunt Baumans teori om flytande rädsla kan användas för att undersöka hur det som händer i samhället kan påverka människors känsla av upplevd oro. Bauman (2007) menar på att de människor som lever i de mest moderniserade delarna av världen lever i rädslans tid. Både naturen, omgivningen och andra människor väcker farhågor. Han beskriver det som paradoxalt då dessa samhällen är, objektivt sett, de tryggaste samhällen som någonsin existerat. Enligt Bauman är den rädsla som finns i dagens samhälle till stor del i flytande form. Den saknar förankring i reella och tydliga hot (Ibid).

”Rädsla är som mest fruktansvärd när den är diffus, splittrad, oklar, förankrad, fritt flytande, utan tydlig adress eller orsak; när den jagar oss till synes utan rim och reson, när det hot vi fruktar kan skymtas överallt men inte syns tydligt någonstans.” (Bauman, 2007; sida 8).

Bauman (2007) beskriver att den här typen av rädsla är ständigt närvarande samtidigt som den är svåröverkomlig och svårförståelig. Han menar på att rädslan i grunden uppkommer i brist på oförmåga att förutsäga eller bestämma riktning för den konstanta förändring som moderniteten innebär (Ibid).

I kapitlet *Farhågor på drift* framför Bauman (2007) resonemang om vad som händer när vi försöker hantera otryggheten. Han menar på att i brist på kunskap om verkliga måltavlor försöker vi hantera rädslan genom att beräkna och minimera risken för att falla offer för sådant vi tror oss kunna hantera och ha möjlighet att lokalisera. Därför använder vi oss av ”substituttavlor” som tv-kameror i bostadskvarter, säkra grindar, inhyrda vakter eller bepansrade fordon som stads-jeepen. Bauman menar på att det i huvudsak är det här som orsakar problem – det som utvecklas när vi försöker hantera rädslan. Han menar på att säkerhetsåtgärder som att sätta upp kameror på offentliga platser, hyra beväpnade vakter eller köra omkring i bepansrade fordon skapar ytterligare känsla av oro. Den talar om för oss att ondska finns och att vi har anledning att oroa oss (Ibid). Ett flertal andra forskare också på att när ett fenomen uppmärksammas som hotfullt ökar fenomenets symboliska tecken på hot eller oordning (Sahlin; 2000, Eberhard; 2007; Listerbom, 2000).

“Det är vår trygghetsfixering och intolerans mot varje mindre – också den minsta – lucka i de säkerhetsåtgärder som härigenom drivs fram som blir den största källan till oro och rädsla, en källa som är påfyllande och troligen outtömlig” (Bauman, 2007; sida 150).

Bauman (2007) menar på att till följd av rädslan har Europa förändrats från en socialstat till säkerhetsstat och att utvecklingen driver på känslan av oron och otryggheten ytterligare (Ibid). David Eberhard, psykiatrisk överläkare, (2007) för fram tesen att Sverige lider av trygghetsnarkomani i boken *Trygghetsnarkomanernas Land*. Han menar på att trygghetsnarkomani är kontraproduktivt då trygghet är farligt i för stora portioner. När vi förbjuder det som är farligt blir vi oförmögna att hantera obehagliga situationer som följd och därav föds ytterligare oro. Han menar därför på att det finns en otrygghetskänsla som är orsakad av tryggheten (Ibid). Både Bauman och Eberhard framför tesen att otrygghet inte kan lösas genom att vidta åtgärder i samhället utan att vi måste ifrågasätta otryggheten och identifiera rädslans egentliga rötter (Bauman, 2007; Eberhard, 2007).

4.2.3 Sammanfattning

Sammanfattningsvis tyder ovanstående teori på att otrygghet är ett komplext problem att hantera. Enligt ovanstående teori riskerar sådana åtgärder att skapa onda cirklar där samhällets strävan efter trygghet blir kontraproduktivt. Teoretiska utgångspunkterna kommer appliceras på de delar av empirin som fångar in hur trygghetsarbetet bedrivs i EST-arbetet i Linköping.

5. METOD OCH MATERIAL

I föregående kapitel framfördes de teoretiska utgångspunkter som empirin kommer analyseras utifrån. I följande kapitel presenteras beskrivningar av hur forskningen har genomförts samt motiveringar av val av metod och material. Enligt Denscombe (2018) är metodavsnittet en viktig del för att läsaren ska ha möjlighet att göra en bedömning av forskningens kvalitet och resultatens trovärdighet.

5.1 Forskningsdesign

I arbetet med den här kandidatuppsatsen har två olika forskningsmetoder använts. En dokumentanalys och semistrukturerad intervjustudie har genomförts. Syftet har varit att skapa en mer omfattande och djupgående bild av vad arbetet med EST innebär i Linköping samt hur trygghetsarbetet har bedrivits genom samverkan. Denscombe (2018) beskriver att en metodkombination kan förbättra forskningsresultatet genom att ge en mer fullständig och omfattande bild av studieområdet. Att kombinera metoder möjliggör också ytterligare kontroll av resultatens giltighet och relevans (Bryman, 2002). Forskningen i den här studien är genomgående av kvalitativ karaktär, vilket innebär att ord eller bilder har använts som analysenhet (Bryman, 2002). Kvalitativ metod tenderar att inbegripa få människor eller händelser då forskaren vill ha möjlighet till en mer djupgående studie (Ibid), det är också gällande för den här studien.

5.1.1 Forskningsansats

För att förklara hur den här forskningsprocessen har sett ut kan forskningens ansats beskrivas. En induktiv ansats innebär att forskningsfrågan är öppen och explorativ (Farthing, 2016) och det teoretiska ramverket konstrueras vanligtvis i efterhand (Bryman, 2002).

Det deduktiva angreppssättet innebär i motsats att datainsamlingen utgår från en redan formulerad hypotes eller det man redan vet om ämnet (Farthing, 2016). En abduktiv ansats är det tredje tankesättet. Denzin (2009) menar på att det kan beskrivas som en kombination av ett induktivt och deduktivt ansats. Ansatsen är lik en induktiv, men den avfärdar inte en teoretisk förförståelse för ämnet (Alvesson & Skoldberg, 2008). Den här studien kan närmast beskrivas som en abduktiv ansats. Frågeställningarna har varit öppna och explorativa

inledningsvis och teori har konstruerats allt eftersom, samtidigt som en övergripande idé om att undersöka samverkan och arbetet mot trygghet har funnits med. I den här studien bedöms en abduktiv ansats vara fördelaktig då det har funnits en bristfällig mängd tillgänglig information om hur arbetet med EST har tolkats och implementerats i Linköping. Det har heller inte funnits någon initial kunskap om hur samverkan fungerar i projektet. Därför har exempelvis intervjufrågor inte guidats av annat än övergripande idéer än ämnesinriktning. Samtidigt upplevs det här ha gett en större chans att finna svar på vilka delar i samverkan och arbetet mot trygghet som *informanterna* anser är centrala. Vilket bör vara närmre arbetsprocessens verklighet.

5.1.2 Fallstudie

Det här är en fallstudie, vilket innebär att studien riktar in sig på enbart en enda undersökningsenhet (Denscombe, 2018). Fördelen är att forskaren har möjlighet att upptäcka aspekter som inte framkommit eller åskådliggjorts i en större undersökning. En fallstudie öppnar också upp för en mer djupgående undersökning (Ibid). I syfte att ha möjlighet att undersöka arbetet med EST mer djupgående inom ramen för uppsatsens tidsram bedömdes en fallstudie mest lämplig. Fallstudiens generaliserbarhet och externa validitet har emellertid ifrågasatts (Bryman, 2002). De resultat som den här fallstudien genererar kan möjligtvis appliceras på andra EST-projekt, men det är viktigt att påpeka att projekten kan vara av olika karaktär. Detta är särskilt angeläget att nämna då EST-modellen uppmuntras till att anpassas efter lokala förutsättningar.

5.1.2.1 Val av fall

Flyvberg (2013) beskriver de typer av urvalsstrategier som kan användas när man väljer ut ett fall. Den urvalsstrategi som använts i den här uppsatsen kan kallas för "information-oriented selection". Urvalsstrategin innebär att fallet har valts ut i utgångsläge av de förväntningar forskaren har på innehållet i fallet (Ibid). I det här fallet valdes EST i Linköpings på grund av två anledningar. Dels på grund av att Linköpings kommun är en av Sveriges mest segregerade kommuner (Linköping, 2020b), dels på grund av att Linköping har haft en tongivande röst i media kring arbetet med utsatta områden och segregation (se exempelvis Gardell, 2019).

5.2 Insamling av material

5.2.1 Förstudie

I den inledande fasen av uppsatsprocessen genomfördes en litteraturgenomgång av relevant litteratur om EST och liknande områdesbaserade arbeten. Genomgången bestod i huvudsak av nationell litteratur som kunde besvara frågor om vad som är känt om ämnet, vilka teorier som används i samband med ämnet, hur ämnet ser ut nationellt och vilka debatter och kontroverser som finns. Bryman (2002) skriver att en genomgång av existerande litteratur är ett viktigt element i all forskning för att kunna ta ställning till hur man ska bemöta valt ämne. Som tidigare nämnt var mängden tillgänglig information om EST i Linköping bristfällig. För att finna basal information genomfördes därför ett kort möte med samordnaren av EST på Linköpings kommun samt kommunpolisen i lokalpolisområde Linköping per telefon.

5.2.2 Intervjustudie

Intervjustudier genomfördes löpande under processen. Intervjuerna, som var personliga och semistrukturerade, utfördes med nyckelpersoner i EST-gruppen. Ett flertal metodforskare framhäver fördelarna med kvalitativa intervjuer (Kvale & Brinkmann, 2012; Alvesson och Deetz, 2000; Denscombe, 2018). I boken *Kritisk samhällsvetenskaplig litteratur* skriver Alvesson och Deetz (2000) att intervjuer medför fördelarna att respondentens erfarenheter, kunskaper, föreställningar och intryck kan undersökas. Möjligheterna kan leda till att forskaren får nya perspektiv, information och idéer som hen inte reflekterat över tidigare (Ibid). Metoden öppnar också upp för nya relaterade sidospår under intervjuprocessen (Kvale & Brinkmann, 2012). Då mängden information om EST i Linköping var bristfällig, bedömdes intervjuerna vara en viktig metod för att ha möjlighet att studera implementeringen. Intervjustudien baserades på öppna frågor. Förhoppningen var att söka svar på de aspekter som ansågs centrala i arbetet utifrån respondenternas synvinkel. Detta eftersom det är deras erfarenheter, kunskaper och intryck som är viktiga för att förstå arbetet.

5.2.2.1 Semistrukturerad intervjuguide

En semistrukturerad intervjuguide användes för att delvis strukturera intervjuerna. Intervjuerna har dock strävat efter att vara öppna och flexibla. Intervjuguiden

anpassades också utvecklingsmässigt under studiens gång. Det innebär att intervjuaren ändrar baserat på information som framkommit i tidigare intervjuer (Denscombe, 2018). Samtliga guider förhöll sig dock till samma övergripande ämnesområden; *Bakgrundsfrågor, Allmänt om EST och otrygghet, allmänt om arbetet och samverkan*.

5.2.2.2 Val av informanter

Under förstudien efterfrågades information och kontaktuppgifter till övriga medlemmar i EST-gruppen av informant 1 och 2. Det framkom att fyra personer i huvudsak är med i EST-gruppen; två representanter från kommunen, en från lokalpolisområde och en från Stångåstaden AB. Informanterna beskrivs i *tabell 5.1*. Tidigare samverkade också en representant från stödmottagningen Råd och Stöd. Aktören medverkade dock bara en kortare period. Alla som ingår i EST-gruppen intervjuades för att få en så heltäckande bild som möjligt. Urvalsmetoden kallas för subjektivt urval, vilket betyder att informanterna är handplockade för ämnet (Denscombe, 2018). Urvalet grundades på informanternas relevans för valt ämne och kunskap om det. Urvalsmetoden anses lämplig när forskaren har viss kännedom om undersökningsområdet och medvetet strävar efter att välja informanter som bedöms ge värdefulla data (Denscombe, 2018). Informanterna presenteras i *tabell 5.1*

5.2.2.3 Genomförande av intervjuer

Samtliga informanter kontaktades via mejl med övergripande information om uppsatsen och förfrågan om att delta. Efter medgivande kontaktades informanterna på nytt för praktiska bestämmelser och godkännande av medverkan i uppsatsen. Två av intervjuerna genomfördes per telefon och resterande två per videosamtalsfunktionen *Google meet*. Samtliga intervjuer varade mellan 30 minuter och 60 minuter. Intervjuer på avstånd genomfördes till följd av de restriktioner som Folkhälsomyndigheten hade infört på grund av Covid-19 under studieperioden (Folkhälsomyndigheten, 2021). Intervjuer med direkt visuell bild över webb kan ha samma fördelar och nackdelar som en fysisk intervju (Denscombe, 2018). Däremot kan en intervju utan direkt visuell bild skapa avlägsenhet. Både i fysisk och psykologisk bemärkelse (Ibid). Å andra sidan bedömdes intervjuer utan bild mindre riskabelt då internet inte bedömdes stabilt nog under de första intervjuerna. I försök att samla in detaljerade kunskaper användes sufflering. Det innebär exempelvis att intervjuaren upprepar frågor, ber

om detaljer eller klagörande (Denscombe, 2018). Efter intervjutillfället fördes kortfattade fältanteckningar som bifogas i *Bilaga 1*. Samtliga intervjuer spelades in med två olika digitala ljudinspelare för att säkerhetsställa fullständig ljudupptagning. Efter intervjutillfällena transkriberades intervjuerna från tal till skrift. Enligt Kvale & Brinkmann strukturerar det intervjusamtalet till ett format som lämpar sig bättre för analytisk process (Kvale & Brinkmann, 2012).

Pseudonym	Aktör	Funktion	Typ av intervju	Datum och längd för intervju
Informant 1	Säkerhetsenheten på Linköpings Kommun	Säkerhetsstrateg, samordnare	Telefonintervju (av tekniska skäl)	Intervju 1: 60 min, april 2021
Informant 2	Lokalpolisområden Linköping	Kommunpolis	Telefonintervju (av tekniska skäl)	Intervju 1: 30 minuter 16 april 2021
Informant 3	Stångåstaden	Trygghetsamordnare	Webb-baserad intervju med video	Intervju 1: 45 minuter, april 2021
Informant 4	Säkerhetsenheten på Linköpings Kommun	Säkerhetsstrateg, nyligen tillträd	Webb-baserad intervju med video	Intervju 1: 30 minuter 9 maj 2021

Tabell 5.1 Beskrivning av informanter och intervjuer.

5.2.3 Dokumentanalys

En innehållsanalys genomfördes av fyra dokument som tillhandahölls via Linköpings kommun. Dokumenten har i huvudsak producerats för att användas inom organisationerna men inte offentliggjorts. De dokument som studerats är tre lägesbilder som sammanställdes vecka 16, 17 och 18 år 2021 samt en årsrapport från EST-arbetet som skapades 2020. Bryman (2002) kallar den här typen av dokument för interna dokument. Dokumenten som studerats innehåller övergripande information om arbetet, exempel på lägesbilder, återkoppling till rapportörer samt exempel på åtgärder och insatser

som har genomförts. Enligt Bryman ses den här typen av dokument som en lämplig källa i kvalitativa forskningsstudier av organisationer. En begränsning med dokumentstudier är dock att de inte ger inblick i hela verkligheten. Forskaren måste ha i åtanke att dokumenten skrivits för en specifik tilltänkt läsare. Det finns därför en risk att delar av verkligheten har tystats ner eller framhävts utifrån vad som är fördelaktigt ur författarens synvinkel. Därför behöver många forskare komplettera dokumentstudien med ytterligare datakällor (Ibid). Dokumenten beskrivs mer ingående i nästkommande avsnitt.

Namn i resultat/analysdel	Dokument:
Dokument 1	Årsrapport
Dokument 2	Lägesbild vecka 16
Dokument 3	Lägesbild vecka 17
Dokument 4	Lägesbild vecka 18

Tabell 5.2 Förtydligande av dokument i uppsatsen.

5.2.3.1 Beskrivning av dokument

5.2.3.1.1 Effektiv samordning för trygghet – EST – Årsrapport 2020

Dokumentet *Effektiv Samordning för trygghet – EST – Årsrapport 2020* tillhandahölls via informant 1 som är säkerhetsstrateg på Linköping Kommun. Dokumentet har inte offentliggjorts utan mottogs efter efterfrågan av relevanta dokument. Användningen av materialet i uppsatsen har godkänts av *informant 1* via mejl. Dokumentet består av 15 sidor och innehåller 7 kapitel;

1. Inledning
2. Uppföljning och bakgrund
3. Åtgärdslista
4. Identifierade risker och problem
5. Utfall av trygghetsbedömningar
6. Uppföljning per område
7. Bilagor

Avsnittet med bilagor innehåller antal inrapportering som skickats till EST per vecka, polisens rapporteringar till EST samt åtgärdslistor kopplade till respektive trygghetsbedömning.

5.2.3.1.2 Tre lägesbilder för EST – Effektiv samordning för trygghet

Tre lägesbilder som går under namnen *Lägesbild för EST- Effektiv samordning för trygghet* tillhandahölls via informant 4 som är säkerhetsstrateg på Linköpings kommun. Dokumenten har inte offentliggjorts utan mottogs efter efterfrågan av relevanta interna dokument. Användningen av materialet i uppsatsen har godkänts av *informant 3* muntligen per telefon.

Avser datum:	Antal sidor:	Innehåll:
Vecka 18 2021- 04-28 till 2021- 05-05	3	Veckolägesbild per område, pågående och planerade insatser per område, beskrivning av trygghetsnivåer samt instruktioner om inrapportering.
Vecka 17 2021- 04-21 till 2021- 04-28	3	Veckolägesbild per område, pågående och planerade insatser per område, beskrivning av trygghetsnivåer samt instruktioner om inrapportering.
Vecka 16 2021- 04-14 till 2021- 04-21	3	Veckolägesbild per område, pågående och planerade insatser per område, beskrivning av trygghetsnivåer samt instruktioner om inrapportering.

Tabell 5.3 Beskrivning av lägesbilder som används i dokumentstudien.

*"Per område" avser Berga, Ryd och Skäggetorp.

5.3 Analys av data

Studiens empiriska material har analyserats med hjälp av en tematisk tvåstegsanalys. Bryman (2002) beskriver att tematisk analys är det vanligaste sättet att analysera kvalitativa data. Metoden syftar till att försöka upptäcka, tolka och finna meningsfulla mönster i empirin genom att systematiskt arbeta med den (Spencer et al., 2014). För att analysera intervjuutskriften och utvalda dokument sorterades allt material med hjälp av kodning, vilket kan beskrivas som etiketter eller märkningar som knyts an till rådata (Denscombe, 2018). Denscombe (2018) skriver att forskaren exempelvis kan grunda sin kodning på en typ

av handling. I det här fallet har delprocesser kodats. Koderna grundades i de kärnkomponenter samt informanternas uppfattning om samverkan som uppsatsens empiriska underfrågor bygger på. Fördelen bedömdes vara att uppsatsens analytiska frågor som handlar om samverkan och trygghetsarbete är mål och medel för den process som kärnkomponenterna utgör. Med andra ord är de genomsyrande. Att sortera empirin på det här viset ansågs också vara fördelaktig i termer av att skapa en överblick över processens kronologiska ordning. Det underlättade vägen till att begripa logiken i empirin. Nästkommande tematiska analys syftade till att finna lämpliga delar att analysera med hjälp av teorin. Materialet tematiserades därför utifrån frågorna *Vilka problemmekanismer och projektmekanismer kan lokaliseras i arbetet med samverkan?* Samt *Hur syftar projektet till att skapa trygghet och minska otryggheten i Berga, Ryd och Skäggetorp?* Därefter eftersöktes kopplingar och samband mellan den empiri som sorterades i steg 2 och teori.

Kod	Definition
Kartläggning	Informationsinsamling, informationssammanställning och framtagning av gemensam lägesbild (Hallin, 2019)
Analys	Identifiering av frågorna "vad, var, när och varför" för att analysera <i>när</i> och <i>var</i> åtgärder eller insatser behövs för att hantera situationer/situationen (Hallin, 2019).
Åtgärder och insatser	Beslut om insatser, samordning av förebyggande insatser och identifiering av samverkansparter för att genomföra insatser (Hallin, 2019). Den här koden innehåller också insamlade exempel på åtgärder och insatser.
Samverkan som genomsyrar processen	"Parter tillför sina specifika resurser, kompetenser och kunskaper för att tillsammans minska sannolikheten för brott och reducera brottslighetens skadeverkningar inklusive rädsla" (Brå, 2020).

Figur 5.4 Specificering av analysens första tematiska analys.

Frågeställning	Förtydligande
Vilka problemmekanismer och projektmekanismer kan lokaliseras i arbetet med samverkan?	<p>Problemmekanismer = faktorer som genererar problem när organisationer samverkar (Danemark och Kullberg, 1999).</p> <p>Projektmekanismer = motverkande faktorer som goda relationer, goda rumsliga förutsättningar, komplementaritet, jämlikhet och extraordinära resurser (Danemark och Kullberg, 1999).</p>
Hur bedrivs trygghetsarbetet i Berga, Ryd och Skäggetorp?	Otrygghet = oro eller rädsla för brott i det offentliga rummet med närliggande halvoffentliga ytor, såsom trappuppgångar och angränsande butiker.

Figur 5.5 Specificering av analysens andra tematisk analys.

6. FALLBESKRIVNING

I föregående kapitel presenterades studiens val av metod och material. För att undersöka EST har en fallstudie genomförts i Linköping. I det här kapitlet presenteras en fallbeskrivning. Inledningsvis presenteras relevant bakgrundsinformation om Linköping och de drivkrafter som finns i området. Därefter presenteras de tre stadsdelarna som EST i Linköping fokuserar på. Avslutningsvis presenteras den information som finns tillgänglig sedan tidigare om implementeringen av EST i Linköping.

6.1 Linköping

Enligt Linköpings kommuns hemsida är Linköping en av Sveriges mest segregerade städer. Man menar på att till följd av att ekonomiska skillnader ökar i samhället drar de med höga inkomster ifrån (Linköping, 2020b). Linköpings kommun ligger i Östergötlands län och har en population på 163 325 invånare. Staden tillhör därmed Sveriges femte största kommun (SCB, 2020). För tillfället styr alliansen som består av Moderaterna, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna (Linköping 2021). Kommunen och Lokalpolisområde Linköping har en gemensam samverkansöverenskommelse och aktivitetsplan som visar vad som ska prioriteras i det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet.

Samverkansområden som är prioriterade är *organiserad brottslighet, otrygghet och brott i offentlig miljö* samt *ungdomsbrottslighet* (Ibid). Enligt Linköpings kommunalråd och ordförande i social- och omsorgsnämnden, Annika Krutzén (M), finns platser som upplevs otrygga i stadsdelarna Berga, Ryd och Skäggetorp. Orsaken uppges bland annat vara att ungdomar regelbundet samlas på platsen, vilket skapar oro runt centrumen i huvudsak. Cykelstölder, skadegörelse och narkotikaförsäljning bedöms också skapa oro (Krutzén, 2020). Därför är områdena beslutade att vara prioriterade områden i Linköping. En utmaning i tidigare arbeten har varit att många aktörer har genomfört insatser var för sig utan samverkan och samordning i Berga, Ryd och Skäggetorp. Man ser ett behov av ökad trygghet i Berga, Ryd och Skäggetorp och tror att ökad samverkan är en av lösningarna (Linköping, 2020c).

6.1.1 Skäggetorp

Skäggetorp ligger nordväst om Linköpings stadskärna och är kommunens näst största stadsdel sett till invånare, med en population på 10 211 personer (Linköping, 2016). Skäggetorp beskrivs av Linköpings kommun som ett typiskt genomflyttningsområde. Under perioden 2007 - 2014 var 53 procent av alla som flyttade dit från en annan kommun eller land. Stadsdelen är i nuläget den enda stadsdelen i Linköping som befinner sig på Nationella operativa avdelningens (NOA) lista över utsatta områden. Stadsdelen kategoriseras som ett särskilt utsatt område (Gelin, 2019). Linköpings kommun har uppmänt att 10 procent av de vardagsbrott/synliga brott som anmäldes i kommunen 2014, utfördes i Skäggetorp (Linköping, 2016). Enligt en artikel i SVT beskriver Anna Bergman, som är gruppchef på områdespolisen att tystnadskulturen är utbredd i stadsdelen. Det bedöms också finnas en hög närvaro av grovt kriminella (Landt, 2021).

6.1.2 Ryd

I västra delen av Linköping ligger stadsdelen Ryd, vilket är den tredje största stadsdelen i staden. I Ryd bor 9 327, alltså 1000 personer mindre än i Skäggetorp. En stor del av invånarna är studenter (Linköpings Kommun, 2016). Ryd klassas likt Skäggetorp, som ett genomflyttningsområde, där cirka 60% av de nyinflyttade kommer från en annan kommun eller ett annat land. Linköpings kommun har uppmänt att 6 procent av de vardagsbrott/synliga brott som anmäldes i kommunen 2014 begicks i Ryd (Ibid). Det kan jämföras med de 10% som begicks i Skäggetorp. Till skillnad från Skäggetorp befinner sig Ryd inte på NOAs lista över utsatta områden. I SVT Nyheter berättar gruppchefen för områdespolisen i Linköping att problematiken i Ryd framför allt handlar om skadegörelse, narkotika, rån och ordningsstörningar. Dock bedöms inte problematiken lika organiserad som den bedöms i Skäggetorp (Landt, 2021).

6.1.3 Berga

I södra Linköping är Berga beläget. Stadsdelen är Linköpings sjunde största sett till invånare med en population på 7 142 personer (Linköpings Kommun, 2016). Stadsdelen är således mindre i invånarantal än både Ryd och Skäggetorp. Till skillnad från Skäggetorp och Ryd klassas stadsdelen enbart delvis som ett genomflyttningsområde. Antal vardagsbrott och

synliga brott i Berga var också färre. Sett till hela kommunen anmäldes 4 procent av brott i Berga. Stadsdelen befinner sig, liksom Ryd, inte på NOA:s lista över utsatta områden. I SVT:s artikel *Så ser brottsligheten ut i Skäggetorp, Berga och Ryd* beskrivs att Berga framför allt har problem med ordningsstörning och skadegörelse. Periodvis sker också narkotikabrott (Lant, 2021).

6.2 EST i Linköping

Linköpings kommun har implementerat metoden Effektiv Samordning för Trygghet. I metoden ingår att skapa en gemensam lägesbild utifrån inrapporterade händelser varje vecka. Kommunen ska göra det här tillsammans med Polis och fastighetsägare för att kunna besluta om insatser i Berga, Ryd och Skäggetorp, där implementeringen görs (Linköping, 2020a). EST-gruppen samordnas av Säkerhetsenheten och består av kommunpolis, Råd och Stöds fältsekreterare (ej medverkande längre) samt AB Stångåstaden. Målet är att veckovis ha möjlighet att vidta brottsförebyggande och trygghetskapande åtgärder samt samordna aktörers närvaro på platser. Lägesbilden uppges användas för att initiera åtgärder i den fysiska miljön - som förbättrad belysning, skyltning, övervakningskameror (Ibid).

7. RESULTAT OCH ANALYS

I det här avsnittet presenteras de viktigaste fynden i det empiriska materialet. Fynden är analyserade genom uppsatsens teoretiska utgångspunkter som presenterades i kapitel 4. *Teoretiska utgångspunkter*. För att presentera analysen har teman identifierats utifrån empirin och tvåstegsanalysen som presenterades i kapitel 5. *Metod och material*. Först och främst presenteras materialet utifrån *Samverkan* och *Trygghetskapande arbete*, med direkt koppling till uppsatsens analytiska frågeställningar. Underteman är utvalda utifrån det första steget i den tematiska analysen; de tre kärnkomponenterna som utgör arbetssättet i EST samt samverkan som genomsyrar processen. Syftet är att sortera informationen i enlighet med EST-arbetssättets kronologiska ordning och dess logik. *Samverkan som genomsyrar processen* handlar om samverkan som snarare genomsyrar processen och därför inte kan sorteras in i en enskild kärnkomponent. Underteman som inte är sammankopplade till någon empiri har inte rubricerats.

71.Samverkan

I det här avsnittet presenteras de viktigaste empiriska fynden som kan kopplas ihop med temat samverkan. Studiens teoretiska utgångspunkter appliceras på fynden för att möjliggöra analys av materialet och undersökning av frågeställning 2.

7.1.1 Kartläggning

7.1.1.1 Beroende av inrapportörer

Empirin tyder på att informationsinsamlingen i huvudsak innebär att så kallade rapportörer rapporterar in information (informant 1 2021; informant 3, 2021; informant 4, 2021). Enligt dokument 1 (2021) är det här olika verksamheter som skolor, fastighetsägare och hotell som är verksamma i Skäggetorp, Berga och Ryd. Stångåstaden företräder alla bostadsbolag i Linköping och har således bostadsbolag som inrapportörer. Inrapporteringarna ligger sedan till grund för den ”lägesbild” (dokument 1, 2020) eller ”trygghetsbedömning” som det också kallas (dokument 2, 2021; dokument 3, 2021; och dokument 4, 2021). I dokument 1 (2020) beskrivs att 89 rapportörer som är verksamma på olika vis i Skäggetorp, Berga och Ryd ska rapportera in till EST. Inrapporteringen sker veckovis (Ibid). Inrapporteringen fyller framför allt funktionen att skapa en så detaljerad lägesbild som möjligt, enligt samtliga informanter (informant 1, 2021; informant 2, 2021; informant 3; 2021, informant 4;2021). Informant 3

(2021) påpekar på att man inte har någon lägesbild om man inte får in rapporter. Varje organisation har hand om sina respektive inrapportörer, förutom polisen som inte är beroende av inrapportörer (informant 2, 2021 och informant 3, 2021).

Det här innebär att fungerande samverkan inte enbart krävs i gruppen, utan såväl med inrapportörerna. Under intervjuerna framhålls samverkan med inrapportörer som en primär utmaning i projektet (informant 1, 2021; informant 2, 2021; informant 3, 2021). Samtliga menar på att utmaningen ligger i att få folk att fortsätta rapportera in samt att hitta inrapportörer (ibid). Informant 1 (2021) kommenterar att;

”Det finns två problem med EST som jag ser det, det ena är man måste få tillräckligt många rapportörer som rapporterar in så att man får en så pass finmaskig bild som man behöver ha och det andra problemet är att man måste få folk att fortsätta lägga in rapporter även när dom inte har något att rapportera” (Informant 1, 2021).

Då inrapporteringarna ligger till grund för detaljrikedomen i lägesbilden är det här alltså något som riskerar att hämma projektet. Uttalandet illustrerar också betydelsen av att inrapporteringarna kommer in. Danemark och Kullberg (1999) skriver att man kallar hämmande faktorer som genererar problem när man samverkar för problemmekanismer. Utmaningen att hitta och bibehålla inrapportörer kan tyda på att det finns sådana problemmekanismer i det större nätverk av aktörer som EST-gruppen samverkar med. Det är dock svårt att förstå vilken typ av problemmekanism som problemet kan grunda sig i. Danemark och Kullberg (1999) förklarar exempelvis att problemmekanismer kan vara skilda organisatoriska intressen, oklar ansvarsfördelning eller asymmetrisk relation mellan de samverkande. I det här fallet är samtliga faktorer tänkbara. Vidare beskriver Danemark och Kullberg (1999) att ledningen eller gruppen måste ha förmågan att identifiera problemmekanismer och lokalisera projektmekanismer som klarar av att motverka specifika problem. Det här beskrivs också som något tidskrävande (Ibid). I och med att det kan ta tid att uppnå välfungerande samverkan är det också tänkbart att det krävs många resurser för att finna former för samverkan i såväl EST-gruppen som i det större nätverket. Empirin tyder

dock på att det finns en viss förmåga att eftersöka faktorer som kan motverka svårigheterna.

Under intervjun med informant 3 (2021) kommenterar hen att;

” (...) det viktigaste med EST är ju att man återkopplar vad man gör. Så att folk blir pepp på att inrapportera. Det är en jätteviktig framgångsfaktor. Gör man inte det tappar man bort rapportören. Det kanske har hänt till och från, så man måste jobba med aktivt med det. Det är inte bara att starta upp (...) det ska ju bibehållas. Nästan att man behöver ut till dom här som rapporterar in, och kolla läget och göra en avstämning på plats. Peppa dom, kolla läget”.

Stångåstaden, som företräder alla bostadsbolag i Linköping, har möten med övriga fastighetsägare varannan vecka. Informant 3 (2021) uppger också att det i huvudsak är kommunen som har problem med inrapportörerna. I utgångsläge av Danemark och Kullbergs teori kräver samverkan att respektive organisation finner rätt projektmekanismer för att hantera de problemmekanismer som uppstår. Att utföra det kan med andra ord vara en tidskrävande process. Därmed krävs också pengar och resurser som inte nödvändigtvis finns i alla organisationer.

7.1.1.2 Skild lagstiftning

Kommunpolisen är också en viktig informationskälla. År 2020 var cirka 1/3 av totalt antal inrapporterade rapporter från polisen (546 av 1627), enligt dokument 1 (2021). Vilken information som får beskrivas påverkas dock av sekretess (informant 1 2021; informant 3, 2021), vilket gör att lägesbilden inte blir så detaljrik som den hade kunnat bli. Enligt Danemark och Kullberg (1999) är skillnader beträffande lagstiftning en huvudsaklig faktor som genererar problem när organisationer samverkar. Enligt Danemark och Kullberg kan projektmekanismer enbart motverka problemmekanismer på lång sikt om de befinner sig på samma nivå (Ibid). I och med att lagstiftning befinner sig utanför projektets räckvidd kan det dock hanteras på andra vis. Danemark och Kullberg (1999) skriver att långsiktig samverkan handlar om att finna former för att leva med de problemmekanismer som inte går att motverka. Intervjuerna kan tyda på att den typen av förmåga finns i projektet. Både informant 1 och informant 3 (2021) menar på att man har förståelse och respekt för att polisen inte kan

delar med sig av informationen. Vidare menar informant 3 (2021) på att förståelsen för vad som är möjligt och inte för kommunpolisen underlättar då hen tidigare har arbetat som polis. Hen kommenterar att samarbetet underlättas på grund av förståelse för organisationen och vad som är möjligt och inte (Ibid). Fördelarna med bakgrunden som polis är dock sammankopplad med informant 3 som person och inte funktion. Därför är det tänkvärt att den typen av resurser inte är gynnande eller motverkande i långsiktig samverkan.

7.1.1.3 Diskussioner kring lägesbilden

Veckovis har EST-gruppen möten för att aktualisera den gemensamma lägesbilden i utgångsläge av inrapporteringarna och polisens information (Dokument 1, 2021). Enligt informant 1, 2 och 3 (2021) finns det emellanåt svårigheter i att enas kring vilken trygghetsnivå den gemensamma lägesbilden bör ha. Det här kan tyckas vara en problemmekanism. Danemark och Kullberg (1999) menar dock att olikheter i sig inte nödvändigtvis är problemmekanismer, utom när de orsakar konkurrens. Olikheter kan också berika arbetet om de är gynnande och komplementära (Ibid). Empirin pekar på att så snarare kan vara fallet. Informant 2 (2021) kommenterar att diskussionerna om lägesbilden bidrar till att ge en fördjupad och bredare bild av situationen. Informant 1 (2021) uppfattar också att man ibland behöver komplettera varandra och ändrar sin bild under mötets gång. Informant 3 (2021) berättar att de diskussioner som genomförs är bra och inte har med ”prestige” att göra, utan snarare handlar om att ta reda på fakta. Informant 3 redogör för ett antal situationer då man har hanterat olikheten i åsikter genom att promenera runt i stadsdelen som diskussionen gäller för att känna av läget (Ibid). Empirin kan antyda att de skilda åsikter som ibland råder snarare uppfattas leda till en mer sanningsenlig trygghetsbedömning och därmed som något eftersträvansvärt. I sådana fall kan det snarare beskrivas som *Komplementaritet*, enligt Danemark och Kullberg. Det innebär att man ser det som något eftersträvansvärt och nödvändigt att lära av varandra för att projektet ska bli framgångsrikt (Danemark och Kullberg, 1999).

7.1.2 Samverkan som genomsyrar processen

Danemark och Kullberg (1999) beskriver att samverkan inte beror på frånvaron av hämmande faktorer. Framgången beror snarare på närvaron av motverkande faktorer, vilket författarna benämner som projektmekanismer (Ibid). I koden *Samverkan som genomsyrar processen*

identifierades i huvudsak faktorer som kan kopplas till motverkande. Danemark och Kullberg (1999) beskriver att sådana skjuter upp, parerar, upphäver eller omintetgör grunder för konflikter eller kontroverser i arbetet. Följande faktorer har sådana motverkande krafter; *Goda relationer*, *Rumsliga förutsättningar*, *Jämlikhet*, *Komplementaritet* och *Extraordinära resurser*. *Rumsliga förutsättningar* och *Goda relationer* beskrivs som nödvändiga men inte tillräckliga villkor för samverkan på lång sikt (Danemark och Kullberg, 1999). Efter att studiens fynd tematiserades och kopplingar eftersöktes i teorin konstaterades att samtliga fynd kan kopplas till någon av de faktorer som Danemark och Kullberg redogör för.

7.1.2.1 Goda relationer och goda rumsliga förutsättningar

Goda relationer beskrivs som att personalen och representanter i projektet har goda sociala relationer (Danemark och Kullberg, 1999). Det här beskrivs också som en nödvändighet för långsiktig samverkan (ibid). Enligt intervjun med informant 3 (2021) finns en antydning om att så är fallet i EST-gruppen.

”...som man kanske har sett i många andra kommuner där man på något sätt har fastnat i någon slags fas i den här uppstarten. Men det som är bra som vi har gjort är att vi har gjort utbildningar tillsammans, vi ses ju i ganska många sammanhang (...) alla som är inblandade EST. Och alla bostadsbolag har ju väldigt bra... väldigt bra kommunikation mellan oss på många olika plan. Ehm... så det har ju bidragit till, tycker jag iallafall, att den [EST] är väldigt framgångsrik”. (Informant 3, 2021)

Hen antyder också att det här kan vara en faktor som gör att man inte har fastnat i Linköping. Dock har ingen annan informant rapporterat samma fakta. I samtliga intervjuer talar man dock gott om varandra och beskriver att det finns ett stort engagemang i gruppen (informant 1, 2021; informant 2, 2021; informant 3, 2021; informant 4, 2021). Vilket tyder på goda relationer mellan medlemmarna. Det finns dock utrymme för begreppsförvirring då Danemark och Kullberg inte specificerar *Goda relationer*. Det faktum att projektet handlar om ett geografiskt område, i vilket samtliga aktörer är verksamma, innebär också att alla är på plats. Att goda rumsliga förutsättningar finns kan därför ses som en självklarhet.

7.1.2.2 Extraordinära resurser.

Extraordinära resurser innebär att ett projekt får så kallade möjligheter som vanligen inte finns i organisationen på grund av samverkan (Danemark & Kullberg, 1999). Det här kan exempelvis vara pengar, tid eller en engagerad projektmakare som har varit särskilt hängiven i arbetet och har en mycket stark vilja att åstadkomma förändring (Ibid). Informanternas uppfattningar om projektet pekar på att det finns ett antal sådana resurser. Enligt informant 4 (2021), som är representant från kommunen, ökar det faktum att ett engagerat fastighetsbolag finns med. Aktören möjliggör snabba beslutsvägar kring åtgärder och insatser då bolaget inte präglas av samma byråkrati och mandat som polisen och kommunen. Fastighetsbolaget bedöms också "sitta på mycket av plånboken" (Ibid). Då aktörerna har samma organisatoriska intresse möjliggör det fler åtgärder och insatser och effektivitet som vanligtvis inte vore möjliga i organisationen. Empirin antyder också att samverkan skapar en slags spridningseffekt. Informant 2 beskriver att en av de främsta fördelarna med samverkan är att lägesbild och information sprids in i respektive organisation och till de informanterna som rapporterar. Det gör att ytterligare aktörer och förvaltningar får möjlighet att förstå vilka åtgärder och insatser som är möjliga (Ibid). I dokument 1 (2020) framgår det bland annat att lägesbilden i Ryd under 2020 har tagit sig vidare till Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen. Förvaltningen har förberett och genomfört åtgärder för att förbättra belysning och öka sikten på otrygga platser (Ibid). Det här kan tyda på att samverkan leder till spridningseffekter som möjliggör åtgärder och insatser på andra nivåer än de som möjliggörs i projektet.

7.2 Trygghetsskapande arbete

I det här avsnittet presenteras de mest relevanta empiriska fynden som kan kopplas ihop med temat trygghetsskapande arbete. Studiens teoretiska utgångspunkter appliceras på fynden för att möjliggöra analys av materialet och besvarande av frågeställning 3.

7.2.1 Kartläggning

7.2.1.1 Indikatorer

Inrapportörerna, som ska rapportera in till EST, har ett antal faktorer att förhålla sig till. Med hjälp av indikatorerna kan man få bättre förståelse för hur man ser på vad som är otryggt i projektet. I dokument 2, 3 och 4 (2021) framgår det att rapportörerna i stadsdelarna rapporterar in situationer utifrån följande nio indikatorer;

1. Skadegörelse
2. Brand
3. Incident mot anställd
4. Samlingsplats för ungdomar
5. Annat trygghetsskapande/ordningsstörande
6. Otrygg plats
7. Kommande arrangemang
8. Våldsbejakande extremism
9. Övrigt

Indikatorerna handlar framförallt om kriminalitet i det offentliga rummet och företeelser som uppges skapa social eller fysisk oordning; som samlingar av ungdomar eller otrygga platser. Då inrapporteringarna är viktiga i informationsinsamlingen betyder det här att det här är en del av de företeelser som uppmärksammas när EST-gruppen bedriver sitt arbete mot otryggheten. I dokument 1 (2021) förtydligas att faktorer som påverkar trygghetsbedömningen (kallas också lägesbilden) inte primärt är de indikatorer som ligger till grund för inrapporteringen. Bedömningen sker snarare i utgångsläge av hur de bedöms påverka allmänhetens upplevelse av otrygghet i offentliga utrymmet (Ibid). Boverket (2019) menar på att otrygghet är något subjektivt. I och med att EST gör en generell bedömning av vad som är otryggt och inte kan inte projektet, i utgångsläge av att otrygghet är något individuellt betingat, projektet rikta åtgärder och insatser som är anpassade efter samtliga individers orsak till upplevd otrygghet. Listerborn (2000) menar dock på att upplevelse av otrygghet i stadsrummet är ett komplext problem som berörs av både mentala, fysiska och sociala rum. I utgångsläge av Listerborns uppdelning kan man tolka det som att upplevelsen av rädsla inte enbart påverkas av våra mentala rum. Till viss del menar hon dock på att rädslan är subjektiv då hon anser att den

härör från ett mentalt rum. Att otrygghet är subjektivt är något som informant 3 antyder äsikt om;

”Det ska ju avspegla samhället faktiskt. Har vi ett område med många studenter, ska studenterna iallafall vara med och rapportera in. Det tycker jag är viktigt. Man ska tänka på åldrar, det är så viktigt med. Om man frågar någon, vad innebär trygghet liksom, då får man hundra olika svar. Det kan vara mitt jobb, det kan vara min familj, beroende på ålder, bakgrund, kultur.” (informant 3, 2021).

Det faktum att informant 3 (2021) antyder att man vill ha en lägesbild som avspeglar samhället tyder på en strävan efter att få en nyanserad bild av vad som skapar otrygghetskänslor. Informant 3 (2021) uppger också att man jobbar mycket utomhus. Hen beskriver att man vill arbeta med grannsamverkan och att träffa boende. Man skickar också ut en stor trygghetsenkät som undersöker hur boende upplever tryggheten och vilka åtgärder som önskas vidtas (ibid). Den här typen av insatser kan bidra till att trygghetsbedömningen ger en mer sanningsenlig bild av tryggheten i området. Informant 3 (2021) beskriver däremot att det råder en tystnadskultur, särskilt i Skäggetorp. Det är också något som kan hämma processen i att lokalisera vilka åtgärder som faktiskt skapar otrygghet. Listerborn (2000) menar på att otrygghet också kan uppstå ur det sociala samspelet med andra (sociala rum). En tystnadskultur kan innebära att samspelet är obefintligt mellan vissa människor, vilket i sig kan öka otryggheten. Den här bedömningen av vad som är otryggt eller inte faktiskt ser ut beror på hur mycket man utgår från inrapporteringarna av de indikatorer som är förutbestämda och hur mycket man baserar bedömningen på observationer eller samtal med invånare. Det är inte möjligt att svara på enligt uppsatsens empiri. Om bedömningen i huvudsak görs baserat på indikatorerna och det som verksamheter väljer att rapportera in finns en risk att man inte får någon representativ bedömning av vad som skapar otryggheten i området. Enligt informant 4 (2021) framför man broken-windows-teorin som tes när man beslutar om vad som är otryggt och inte (likt nationella EST-modellen). Hen menar på att klotter och skadegörelse skapar en otrygg miljö, leder fram till ytterligare oordning vilket skapar mer otrygghet (Informant 4, 2021). Hur man ser på vad som är otryggt och inte är intressant då det indikerar var insatser och åtgärder riktas.

7.2.2 Åtgärder och insatser

I tidigare avsnitt presenterades de indikatorer som ska ligga till grund för inrapporteringarna som görs. Det talar på sätt och vis om vilket synsätt man har på otrygghet i EST i Linköping. Det är dock värt att poängtera att annan information också spelar roll, exempelvis Stångåstadens trygghetsundersökning. Den trygghetsbild eller lägesbild som identifieras av informationssammanställningen ligger sedan till grund för var åtgärder och insatser bör riktas (informant 3, 2021).

Utifrån det empiriska materialet framgår det också tydligt att arbetet mot otrygghet går ut på att rikta insatser på ett sätt som återställer ordningen på platser. I Dokument 1 (2021) beskrivs exempel på åtgärder och insatser som har implementerats i områdena under 2020 i och med EST. En återkommande åtgärd och insats som beskrivs i det empiriska materialet är vuxennärvaro. Informant 2 (2021) beskriver att väktare är viktiga, exempelvis de som kommer från kommunen och riktas mot särskilda objekt eller områden utifrån rådande lägesbild. Informant 1 (2021) berättar att situationer då det har varit rörigt och man har lyckats dämpa ner situationen genom att sätta in vuxennärvaro på kvällstid. Informant 3 exemplifierar att trygghetsvärdar är ute till klockan 22.00 på kvällarna. Ryd var den plats som präglades av högst otrygghet under 2020 (Dokument 1, 2020). För att hantera otryggheten riktade man trygghetsskapande insatser som vuxennärvaro av polis, väktare, fastighetsägare och trygghetsvärdar (Ibid). Enligt informant 4 (2021) handlar den här typen av insatser och åtgärder också om att erbjuda stöd och hjälp.

”Det hänger mycket på att vi har vuxennärvaro, vi jobbar mycket med det att vi försöker ha närvaro i stadsdelar --- Så mycket bygger det på vuxennärvaro och samhällsnärvaro i dom här områdena, där man kan få stöd och hjälp, och att just dom här som bor i dom stadsdelarna inte känner sig övergiven [sa!]. Då handlar det mycket om den här upplevda känslan av trygghet, bara att man känner att det finns en närvaro av kommun och polis på plats, gör att det blir en lugnare och tryggare miljö.” (Ibid).

Enligt Bauman (2007) är det framför allt när vi försöker hantera otryggheten som problem uppstår. Han menar på att säkerhetsåtgärder som att sätta upp kameror på offentliga platser, ha säkra grindar eller inhyrda vakter skapar ytterligare känslor av oro. Åtgärderna talar om för oss att vi har något att oro oss över. Bauman menar på att säkerhetsåtgärderna är den största källan till oro och rädsla och otrygghet måste bekämpas genom att gå till rötterna med den (ibid). Enligt Bauman finns det alltså en risk att exempelvis Ryd, efter att det bedömdes mest otryggt år 2020, bekräftades som otryggt då insatser och åtgärder bedömdes behövas. I empirin framgår det att insatser också riktas mot olika fenomen. Både platser och grupperingar som uppfattas otrygga. Enligt Informant 4 (2021) och i dokument 3 (2021) framgår det att insatser bland annat har riktats mot grupperingar av ungdomar. I dokument 3 (2021) beskrivs att väktare gör insatser på skolgårdar där ungdomar vistas för att skapa relation samt prata om skadegörelse. Informant 4 (2021) berättar om en situation då man har försökt hantera ungdomssamlingar utanför ett köpcentrum. Fastighetsägare och kommunen satte upp mygglarm med högfrekvent ljud som bara uppfattas om man är under 25. Därför blir det obehagligt att stå i miljön under en längre tid. Sahlin; 2000, Eberhard; 2007; Listerbom, 2002 menar på att när ett fenomen uppmärksammas som hotfullt ökar fenomenets symboliska tecken på hot eller oordning. Bauman menar på att säkerhetsåtgärderna är den största källan till oro och rädsla. Han menar att källan är påfyllande och outtömlig (2007). Enligt Bauman kan det innebära att när man genom EST riktar insatser mot ett fenomen, plats eller grupp kan det föda en ond spiral av förstärkt otrygghet och beskyddande åtgärder eller insatser. Mot Bakgrund av Baumans resonemang kan det finnas en risk att de insatser och åtgärder som genomförs i Berga, Ryd och Skäggetorp kan leda till ytterligare oro och otrygghet på platsen. Det här beror på att åtgärderna och insatserna riskerar att uppmärksamma det som väcker otrygghet som hotfullt. Ett annat fynd som är värt att notera är att informant 4 (2021) beskriver att vardagsbrott och annat inte försvinner enbart för att man vidtar åtgärder på en plats. Hen beskriver att man tidigare har haft problem med personrån i Linköping. När åtgärder har vidtagits och riktats dit har antalet inbrott samt stölder av cyklar i stället ökat. Informant 3 och 1 (2021) uppger också att problematiken flyttar när man vidtar åtgärder. När informant 4 får frågan; *Har det här ett trygghetsskapande syfte?* (att oordning förflyttas) förklarar hen att det kan fylla en sådan funktion då man kan styra var problemen dyker upp beroende på insats. Man kan exempelvis flytta problemen till en plats där färre människor rör sig, vilket gör att otryggheten inte drabbar lika många (Ibid).

8. SLUTSATS

I föregående kapitel presenterades och analyserades uppsatsens mest relevanta empiriska fynd i utgångsläge av uppsatsens teoretiska utgångspunkter. I följande kapitel besvaras uppsatsens analytiska frågeställningar i utgångsläge av analysen.

8.1 Frågeställning 2

Vilka hämmande och gynnade faktorer finns med i samverkan i Effektiv Samordning för Trygghet i Berga, Ryd och Skäggetorp?

I Linköping finns utmaningar i att hitta och bibehålla inrapportörer, det visar på att hämmande faktorer finnas i samverkan mellan EST-gruppen och inrapportörerna. Vilka faktorer det rör sig om går dock inte att identifiera utifrån studien. Faktumet att kommunpolisen måste förhålla sig till sekretesslagen är även det en hämmande effekt, då det begränsar möjligheterna att samla in information. Det här är dock inget som har skapat konflikt utan det är något som gruppen har förståelse för. Orsaken till att det inte har uppstått konflikt kan vara att det finns en acceptans och respekt för skild lagstiftning i gruppen. Detta kan man också se som en gynnande effekt, då det omintetgör problemet. I analysen framkommer också andra gynnande faktorer. Exempelvis tyder analysen på att samverkan upplevs skapa ett mervärde, då den bidrar till mer djupgående diskussioner och kompletterande information. Resultatet visar att gruppen har goda relationer socialt, dock hade en mer tydlig teoretisk specificering av vad socialt goda relationer innebär krävts för att ytterligare underbygga det med teorin. Resultatet pekar också på att projektet har resurser som inte finns i organisationerna vanligtvis, aktörer som fastighetsbolag möjliggör exempelvis resurser som pengar och snabba beslutsvägar. Sådana resurser är inte något som finns i samma utsträckning hos polisen och kommunen i vanliga fall. En annan resurs är att EST har visat sig ha spridningseffekter, både utanför och inom organisationerna, exempelvis har miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen vidtagit åtgärder till följd av information som framkommit i EST. Det här är en resurs då projektet resulterar i fler åtgärder och insatser mot otrygghet,

vilket är enligt samtligas organisatoriska intressen. För att närmare besvara frågeställningen tyder analysen på att i huvudsak följande hämmande och gynnande effekter i EST:

Hämmande faktorer	Gynnande/motverkande faktorer
Oidentifierade hämmande faktorer mellan gruppen och inrapportörer (empirin pekar på att det här kan vara i huvudsak mellan kommunen och kommunens inrapportörer)	Förståelse och acceptans inom gruppen (kan kategoriseras som socialt goda relationer)
Sekretesslagen	Effektiviserade beslutsvägar (särskild resurs)
	Ytterligare ekonomiska resurser (särskild resurs)
	Spridningseffekter (ytterligare åtgärder och insatser – särskild resurs)
	Man har en syn på att samverkan är viktig för att nå framgångsrika resultat (man vill lära av varandra)
	Socialt goda relationer

Tabell 8.1 Hämmande och gynnande faktorer enligt studien.

8.1.1 Reflektion

I följande avsnitt presenteras ett par reflektioner och kommentarer kring resultatet av frågeställning 2.

Målet med frågeställningen har uppfyllts till den grad som är möjlig, med tanke på att metoden som har använts bygger på de uppfattningar som medlemmarna i EST-gruppen har om samverkan i projektet. Det är omöjligt att veta om samtliga hämmande och gynnande faktorer har identifierats. För att undersöka det hade flera perspektiv behövts, exempelvis genom teorier och empiri som befinner sig på en mer organisatorisk nivå. Samtidigt bör nyckelpersonerna i EST ha en bra kunskap om vad som hämmar och gynnar projektet, då de bör drabbas av det.

Analysen visar att samverkan i EST i Linköping är komplext. En central del är den geografiska aspekten. I och med att man eftersträvar en detaljerad lägesbild i tre stadsdelar spelar inte bara fungerande samverkan i EST-gruppen roll, samverkan mellan aktörer som

befinner sig i områdena blir minst lika viktig. För att specificera hur det här hade kunnat hanteras, enligt Danemark och Kullberg, hade vidare studier krävt. En potentiell risk är att de aktörer som har resurser att investera i sina inrapportörer får fler inrapportörer. Det i sin tur kan resultera i att lägesbilden bedöms utifrån en ojämlig representation av områdena. I det här fallet skulle lägesbilden i huvudsak bestå av information som finns i polisens organisation och fastighetsägarnas organisation (Stångåstaden företräder samtliga fastighetsägare). Det här är dock enbart en reflektion och inte något som kan konstateras utifrån den här studien.

I den processutvärdering som Per-Olof Hallin (2018) genomförde på uppdrag av Brå beskrev han att en risk i EST är att implementeringen blir person- i stället för funktionsbaserad. Det kan skapa obalans om deltagare byts ut. Ingrid Sahlin (2000) på att samverkansprojekt är sårbara för förändringar i parternas organisationer. Om deltagare byts ut kan balansen mellan parterna i projektet rubbas, vilket resulterar i förändring av projektplanerna. Resultatet indikerar att det finns en risk att arbetet blir personbaserat. Goda sociala relationer är exempelvis något som sker på personlig nivå. Det är intressant att undersöka vad som händer med trygghetsarbetet och projektet om deltagare byts ut och balanserna mellan parterna rubbas.

8.2 Frågeställning 3

Hur kan arbetet med Effektiv Samordning för Trygghet i Linköping påverka otryggheten över tid?

I korta drag menar Bauman på att bekräftelse på att något är otryggt föder otrygghet. I utgångsläge av Baumans resonemang kommer EST:s trygghetsskapande arbetet paradoxalt nog leda till en ond spiral av otrygghet och trygghetsskapande åtgärder. Enligt hans teorier kan vi inte bli kvitt känslan av otrygghet genom att skydda oss, utan måste se till rötterna av vad otryggheten grundar sig i (Bauman, 2007). I utgångsläge av det finns risk att Effektiv Samordning för Trygghet påverkar otryggheten över tid genom att rikta uppmärksamheten på ett vis som skapar otrygghet över tid. Enligt Sahlin (2000), Eberhard (2007) och Listerbom (2002) kan arbetet också öka fenomenets symboliska tecken som otryggt. Det här kan tolkas gälla både människor, områden, gator och annat. Exempelvis: när säkerhetsåtgärder som polisnärvaro riktas mot Skäggetorp – som redan uppfattas som otryggt kan det bekräfta synen

på att området är otryggt, i utgångsläge av valda teoretiska perspektiv. Samma gäller Ryd, Berga, specifika gator som uppfattas vara otrygga och andra sociala och fysiska företeelser som insatser riktas mot. Ungdomsgång är också föremål för insatser i EST, det finns därmed en risk att den typen av grupper symboliska tecken på hotfullhet kan öka.

8.2.1 Reflektion

I följande avsnitt presenteras ett par reflektioner och kommentarer kring resultatet av frågeställning 3.

De teoretiska resonemang som Bauman (2007), Sahlin (2000), Eberhard (2007) och Listerbom (2002) framför är enbart perspektiv på verkligheten. För att få en mer nyanserad bild av hur otrygghet fungerar och utvecklas av trygghetsskapande arbete hade fler forskningsperspektiv varit gynnsamma. Det hade också varit möjligt att samla in empiri med fokus på de som bor och verkar i stadsdelarna för att lyfta fram deras upplevelser.

Det är också värt att poängtera att EST-arbetet har spridningseffekter, vilket kan innebära att det är svårt att få en heltäckande bild av vad arbetet leder fram till. Då projektet är svårt att isolera. Däremot har metoden eftersträvat att framföra de delar av trygghetsarbetet som upplevs mest centrala av EST-gruppens medlemmar, vilket är projektets kärna.

9. METOD- & TEORIREFLEKTION

I föregående kapitel besvarades uppsatsens analytiska frågeställningar. Följande kapitel ämnar reflektera och synliggöra brister och fördelar med vald metod och teori.

Det är viktigt att påpeka att teorier inte kan uppmärksamma hela verkligheten. Det innebär också att olika teorier kan få verkligheten att framstå på olika sätt. I boken *Kritisk samhällsvetenskaplig metod* beskriver Alvesson och Deetz (2000) att man bör se teori som den "lins" man ser världen genom snarare än en spegel av den. Vidare menar författarna också att man bör tänka att det klaraste mikroskopet ger en helt annan observation än teleskopet. Anledningen är att inte inge föreställning om att teorierna skulle vara genomskinliga. Alvesson och Deetz menar att linsmetaforen är lämplig då den får oss att tänka på teori som; *Vad vill vi rikta uppmärksamheten mot? Vad blir konsekvenserna därav?* (Alvesson & Deetz, 2000; sidan 44). Det tycker jag är ett intressant och viktigt perspektiv på teori, som jag därför vill förmedla. I den här uppsatsen har teorier som kan undersöka utvecklingen av otrygghet på lång sikt eftersökts. Hade teorier som broken windows-teorin (som EST delvis bygger på) använts hade studien gett ett helt annat resultat. Då hade analysen troligtvis indikerat att tryggheten kommer öka i området. Samtidigt som ett sådant resultatet inte behöver vara mindre sanningsenligt. Det är därför viktigt att påpeka att den 'lins' eller teori man använder kan ha stor effekt på resultatet. För att få en mer nyanserad bild av otrygghetens utveckling hade fler teorier kunnat användas i syfte att uppmärksamma fler aspekter av verkligheten. Å andra sidan krävde den här studien -för att hålla sig inom ramen för en kandidatuppsats- att mängden teoretiska utgångspunkter avgränsades, det samma gäller givetvis samverkan.

Denscombe (2018) beskriver att validiteten i kvalitativ forskning inte är lika lättbedömd som i den kvantitativa forskningen som innehåller särskilda kriterier att efterfölja. Exempelvis är det inte möjligt att kontrollera tillförlitligheten i fyndkvaliteten genom att upprepa den kvalitativa metoden, vilket är möjligt i ett naturvetenskapligt experiment (Ibid). När det kommer till forskningsintervjuer exempelvis är en återkommande kritik att respondentens redovisningar kan vara falska. Enligt Alvesson och Deetz (2000) bör detta i sådana fall kontrolleras. Kvale & Brinkmann (2012) beskriver att triangulering är ett tillvägagångssätt som kan hjälpa forskaren att genomföra det (Ibid). I den här studien har en triangulering med ytterligare datakällor

genomförts, delvis i syfte att kontrollera fynden. Både med hjälp av flertal intervjuer och dokument. Nackdelen med att intervjuerna är semistrukturerade till skillnad från strukturerade intervjuer är att vissa ämnen enbart har dykt upp i enstaka intervjuer. Därmed finns data som inte har kontrollerats och kan därmed brista i forskningskvalitet. Samtidigt är syftet med intervjuerna också att få nya perspektiv, information och idéer genom att hålla samtalet öppet – vilket inte hade varit lika möjligt i ett mer strukturerat intervjuformat. Då intervjupersonerna faktiskt har olika roller i olika typer av organisationer är det inte heller förväntat att samtliga framför samma uppfattning.

Det finns ett antal påverkningsfaktorer när man genomför intervjustudier som varken kan minimeras eller kontrolleras (Alvesson och Deetz, 2000) och som bör synliggöras. Alvesson och Deetz (2000) beskriver att intervjuuttalande brister i att fånga upp vad som faktiskt händer i verkligheten och att förstå intervjupersonens subjektiva värld. I det här fallet kan också informanternas sanningshalt i intervjuerna påverkats av att viss information upplevs känslig. Exempelvis kan uttalanden på frågor som rör samverkan i EST-gruppen ha påverkats av det faktum att informanterna inte vill hämma samverkan eller skapa konflikt i gruppen. Informanterna kan också ha påverkats av att vilja att vara lojal gentemot sin organisation och inte uttala sig på ett vis som kan väcka kritik. I och med att EST-gruppen är liten är det också lätt för övriga informanter att förstå vem som har sagt vad, även om informanterna inte nämns vid namn i studien. Enligt Denscombe (2018) kan tillförlitligheten i data öka om fynden grundats i fältarbete där forskaren ofta är på plats och har möjlighet att tillbringa långa tidsperioder på fältet. Det här hade kunnat vara hjälpsamt i undersökningen av implementeringen av EST i Linköping. Samtidigt som det inte var möjligt att genomföra en sådan studie inom ramen för en kandidatuppsats och under rådande covid-19-pandemi.

10. SLUTDISKUSSION

Det här avsnittet syftar till att knyta an till en större kontext genom reflektion kring resultatet och återkoppling till litteraturöversikten som presenterades i kapitel 2. Avslutningsvis introduceras förslag på vidare forskning som uppkommit under studien.

Under intervjuerna med EST-gruppens medlemmar är det tydligt att det finns ett stort engagemang och vilja att göra gott. Studien visar också på att EST har fått spridningseffekter till andra organisationer och förvaltningar. Exempelvis har miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen på kommunen vidtagit åtgärder. Det kan tyda på att EST har effekten att intensifiera trygghetsarbetet i kommunen. Samtidigt är urban otrygghet är ett komplext problem att hantera. I den här studien illustreras till viss del de utmaningar vi står inför idag. Den upplevda otryggheten riskerar att skapa klyftor och ohälsa genom att begränsa vardagen för många. Å andra sidan riskerar en hantering av otryggheten att leda till ytterligare känsla av oro och otrygghet på längre sikt, vilket ett flertal forskare antyder (Bauman; 2007; Sahlin; 2000; Listerbom, 2002). I Brås debattartikeln *Otryggheten delar landet* skriver Svanberg et al., (2019) att ökad trygghet och minskad brottslighet ibland kan stå i motsättning till varandra. Exempelvis kan det vara fördelaktigt i brottförebyggande syfte att varna ett grannskap om att området utsätts för många inbrott. Samtidigt som en sådan insats kan ha negativ effekt på den närvarande upplevda otryggheten (Ibid). Frågan är hur måluppfyllande det skulle vara att sluta arbeta trygghetsskapande som man gör idag, exempelvis i EST. Mycket pekar på att vår oro och rädsla för brott inte enbart bekräftas i staden, utan även på många andra platser – som media, tv och inom politiken (Bauman, 2007; Eberhard, 2007). Därför finns risk att en sådan omställning hade varit verkningslös.

Studien indikerar att trygghetsskapande arbeten inte sker helt konsekvenslöst. Under intervjuerna förklarar samtidigt en av studiens informanter att många andra EST-projekt stannar av på grund av bristfällig samverkan. Vidare forskning hade kunnat undersöka vilka konsekvenser som kan uppstå när ett trygghetsskapande samverkansprojekt, som tidigare varit intensivt, stannar upp. Vad händer när invånare har vant sig vid en viss säkerhetsnivå och plötsligt står utan? Vidare studier hade också kunnat utveckla hur man kan föra in fler forskningsperspektiv i trygghetsskapande arbeten. I arbetssättet EST kan det tänkas gynnsamt

att komplettera teoretiska perspektiv, som broken windows, med andra teorier som kan förklara hur otrygghet och rädsla utvecklas och påverkas av samhället på längre sikt. Listerborn (2000) menar exempelvis att rädsla i staden också uppkommer i det sociala rummet – det vill säga hur samspelet med andra ser ut. Hur det kan påverka otrygghet är ett intressant perspektiv att vidare utforska och utveckla insatser och åtgärder utifrån. En forskningslucka som har noterats i studien är att det finns en bristfällig mängd forskning om samverkan som fokuserar på brottsförebyggande och trygghetsskapande arbeten, trots att samverkan ses som fundamentalt. Det finns också en bristfällig mängd forskning om samverkan i geografiskt fokuserade projekt. Det hade varit intressant då den här studien antyder att det krävs ytterligare ansträngning i samverkansarbeten där aktörer ska skapa djupare förståelse för ett större geografiskt område, som en stadsdel. Det kräver bland annat en omfattande informationsinsamling för att få den finmaskighet man bedömer krävs. Samverkan är en fördel då det finns många 'ögon', samtidigt som det tycks vara utmanande att uppnå fungerande samverkan med många olika aktörer. För att underlätta samverkansprojekt med geografisk koppling kan också geografiska informationssystem vara ett intressant verktyg att utforska som hjälpmedel. Sammantaget tyder forskning på att hantering av samhällets utbredda upplevda otrygghet både är ett viktigt och komplext problem. Förhoppningen är att den här kandidatuppsatsen ska uppmuntra till vidare studier kring hur arbetet kan utvecklas.

11. REFERENSER

Alvesson, M. & Deetz, S. (2000) *Kritisk samhällsvetenskaplig metod*. Lund: Studentlitteratur.

Alvesson, M. & Sköldberg, K. (2008) *Tolkning och reflektion: vetenskapsfilosofi och kvalitativ metod*. Danmark: Studentlitteratur.

Andershed, H. (u.å) *Effektiv Samordning För Trygghet - utveckling i landet - utmaningar och behov*. Länsstyrelsen. Hämtad: 10 maj 2021.

Basic, G. (2012). *Samverkan blir kamp: en sociologisk analys av ett projekt i ungdomsvården*. Lund: Lunds universitet.

Bauman, Z. (2007). *Flytande rädsla*. Göteborg: Daidalos.

Boverket (2019) *Nationella och lokala aktörer gör regelbundna trygghetsmätningar*. Boverket. Hämtad: 17 maj 2021.

Brottsförebyggande rådet (2018). *Utvecklingen i socialt utsatta områden i urban miljö*. Brottsförebyggande rådet. (BRÅ rapport).

Brottsförebyggande rådet (2019) *Nationella trygghetsundersökningen 2019*. Brottsförebyggande rådet. (BRÅ rapport).

Brottsförebyggande rådet (2020) *Nationella Trygghetsundersökningen*. Brottsförebyggande rådet. (BRÅ rapport).

Brottsförebyggande rådet (u.å). *Ta fram kartläggning och lägesbild*. Brottsförebyggande rådet. Hämtad: 22 april 2021.

Bryman, A. (2002) *Samhällsvetenskapliga metoder*. Trelleborg: Berling Skog.

- Danemark, B., Kullberg, K. (1999) *Samverkan – välfärdsstatens nya arbetsform*. Lund: Studentlitteratur.
- Denscombe, M. (2018) *Forskningshandboken: för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Lund: Studentlitteratur.
- Denzin, N. K. (2009) *The research act: a theoretical introduction to sociological methods*. New Brunswick: AldineTransaction.
- Eberhard, D. (2006) *I trygghetnarkomanernas land: om Sverige och det nationella paniksyndromet*. Bladh by Bladh.
- Farthing, S. M. (2016) *Research design in urban planning: a student's guide*. Singapore: Sage.
- Flyvberg, B. (2013) *The sage handbook of qualitative research*. Singapore: Sage Publishing.
- Folkhälsomyndigheten. (u.å). *Covid-19*. Folkhälsomyndigheten. Hämtad: 13 May 2021.
- Gardell, V. (3 juni 2019). *Nu kommer nya listan med utsatta områden*. SVT Nyheter. Hämtad 10 april 2021.
- Gelin, L. (2019). *Skäggetorp fortsatt med på listan över utsatta områden*. SVT Nyheter. Hämtad 20 april 2021.
- Gerell, M, et al (2020) Inledning – att studera utsatta områden. *Att vända utvecklingen: från utsatta områden till trygghet och delaktighet*. Malmö: Malmö Universitet.
- Hallin, P-O. (2018) *Effektiv samordning av brottsförebyggande och trygghetskapande arbete i socialt utsatta områden*. Malmö Universitet.
- Hallin, P-O. (2019) *Att arbeta brottsförebyggande med Effektiv Samordning för Trygghet (EST) – En exempelsamling*. Malmö Universitet.

Hermansson (2018). *Den svenska tryggheten – en studie av en kriminalpolitisk symbol*. Stockholms Univeristet.

Ivert, A-K. Mellgren, C., Nilsson, J. (2020). Samverkan i brottsförebyggande arbete: exempel sluta skjut – tillsammans för ett tryggt Malmö. Gerell, et al., *Att vända utvecklingen – från utsatta områden till trygghet och delaktighet*. Malmö: Malmö Universitet.

Krutzén, A. (2020). *Nya områdesteam fokuserar på brottsprevention*. Hämtad: 20 april 2021.

Kvale, S. and Brinkmann, S. (2014) *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Polen: Studentlitteratur.

Landt, E. (2021). *Linköpings kommun vill öka tryggheten – inför områdesteam*. Linköpings kommun. Hämtad: 10 maj 2021.

Linköping kommun (2016). *Bilaga till planeringsunderlag – Generation 2*. Linköping kommun.

Linköping kommun, (2020a) *Handlingsplan för trygghetskapande och brottsförebyggande åtgärder*. Linköping kommun.

Linköping kommun (2020b) *Arbete mot segregation*. Linköping kommun. Hämtad: 22 maj 2021.

Linköping kommun (2020c). *Bättre och bättre – steg för steg*. Linköping kommun. Hämtad 20 april 2021.

Linköping kommun (2021) *Lägesbild för EST - Effektiv samordning av trygghet - Vecka 18 2021-04-14 till 2021-04-21*. [Internt dokument]

Linköping kommun (2021) *Lägesbild för EST - Effektiv samordning av trygghet - Vecka 18 2021-04-21 till 2021-04-28*. [Internt dokument]

Linköping kommun (2021) Lägesbild för EST - Effektiv samordning av trygghet - Vecka 18 2021-04-28 till 2021-05-05. [Internt dokument]

Linköpings kommun (2021). *Kommunstyrelsen*. Linköpings kommun. Hämtad: 20 maj 2021.

Listerborn, C. (2000) *Tryggare stad: kan man förändra rädslans platser?* Göteborg: Pronto Jaguaren.

Listerborn, C. (2002) *Trygg Stad*. [Doktorsavhandling/Licentiatuppsats]. Chalmers tekniska högskola - Sektionen för arkitektur.

Manne Gerell et al., (2020). Inledning – att studera utsatta områden. Gerell, et al., *Att vända utvecklingen - från utsatta områden till trygghet och delaktighet*. Malmö: Malmö Universitet.

Netin, A. (2020) Effektiv Samordning För Trygghet - Årsrapport 2020. Linköping kommun [Internt dokument].

Patel, E. (2013) *Samverkan mellan polis och kommun: brottsförebyggande arbete utifrån överenskommelser*. Stockholm: Brottsförebyggande rådet (BRÅ-rapport).

Patel, E. (2016) *Samverkan: i lokalt brottsförebyggande arbete*. Reviderad utgåva. Stockholm: Brottsförebyggande rådet (BRÅ rapport).

Philips, T. (2012). *Sociologi – grunderna, elevbok*. Gleerups Utbildning AB.

Sahlin, I. (2000) *Brottsprevention som begrepp och samhällsfenomen*. Bjärnum: TA-tr.

Sahlin, I. (2010) *I trygghetens namn*. Göteborg: Daidalos.

Svanberg et al. (2019) *Brå i debattartikel: Otryggheten delar landet*. Brottsförebyggande rådet. Hämtad: 1 Maj 2021.

Statistiska centralbyrån (2020). *Folkmängd, topp 50*. Statistiska centralbyrån. Hämtad: 25 april 2021.

Spencer, L., Ritchie, J., Ormston, R., O'Connor, W., & Barnard, M. (2014). *Analysis: Principles and Processes*. Ritchie, J et al., *Qualitative Research Practice: A guide for social science students & researchers*. London: Sage.

Westerdahl, S. (2020). Om att rulla apelsin: samverkan som samhandling eller tidsfördriv. Gerell, et al., *Att vända utvecklingen - från utsatta områden till trygghet och delaktighet*. Malmö: Malmö Universitet.

Örebro Universitet (2016). *Effektiv Samordning för Trygghet - Handbok*. Örebro Universitet.

12.BILAGOR

12.1 Bilaga 1 - Fältanteckningar från intervjuer

Alla intervjuer genomfördes med hjälp av videoplattformen Google Meet samt via telefonsamtal. Intervjuerna pågick mellan 30 minuter och 60 minuter.

Intervju 1 – informant 1

Intervjun ägde runt per telefon klockan åtta på morgonen. Informanten hade fått frågorna skickade till sig dagen innan enligt efterfrågan. Samtalet var öppet och informanten pratade mycket. Tekniska svårigheter infann sig inte under samtalet, däremot var inspelningen som upptogs via dator och telefon något brusig och ibland ohörbar. Anledningen var att både mobilinspelningen och datorinspelningen upptog brusande ljud från datorn. Ett par veckor senare genomfördes ytterligare en intervju per telefon.

Intervju 2 – informant 2

Intervjun ägde runt per telefon klockan ett på eftermiddagen. Informanten hade fått frågorna skickade till sig dagen innan enligt efterfrågan. Samtalet var personligt, öppet och följdfrågor ställdes allt eftersom. Något som noterades i föregående intervju var att penna och papper bör vara nära till hands ifall följdfrågor dyker upp. Under intervjuförberedelserna förberedes därför penna och papper vilket underlättade samtalet i och med att informanterna ställdes öppna frågor som ibland resulterade i långa svar, varpå följdfrågor ibland glömdes bort. Inspelningen hade inga uppenbara brister. Ett par veckor senare genomfördes ytterligare en intervju per telefon.

Intervju 3 – informant 3

Intervjun ägde runt per videosamtal klockan nio på morgonen. Samtalet var öppet och flexibelt med många följdfrågor som ledde oss in på sidospår och nya perspektiv. Det bedömdes finnas både fördelar och nackdelar med att prata med video. Även om föregående intervjuer också upplevdes bra var samtalet mer personligt på grund av videofunktionen. Under intervjun hackade videoinspelningen en hel del dock vilket

påverkade transkriberingen i bägge inspelningsenheter. Orsaken var framförallt bristfälligt internet hos bägge parter.

Intervju 4 – informant 4

Intervjun ägde rum per telefon klockan tre på eftermiddagen. Samtalet var av öppen och flexibel karaktär vilket ledde till värdefulla sidospår och nya perspektiv. Samtalet kändes personligt, återigen bedömdes videofunktionen vara bidragande. Den här gången fanns inga uppenbara brister i inspelningen och tekniska svårigheter var frånvarande.

12.2 Bilaga 2 - Intervjuguide, informant 1

Funktion: Säkerhetsstrateg

Aktör: Linköpings kommun

Bakgrund, kortfattat:

7. Skulle du kortfattat kunna beskriva din bakgrund och vad du jobbar med?
8. Skulle du kortfattat kunna beskriva din roll och bakgrund i Linköpings EST-arbete som du är delaktig i. Vilka ansvarsområden har du?

Allmänt om EST och otrygghet:

9. Hur mycket förhåller ni er till den nationella EST-modellen?
10. Hur skulle du säga att problematiken i Skäggetorp, Ryd och Berga skiljer sig från varandra?
11. På vilket sätt tror du att den typen av insatser som genomförts påverkar otryggheten i Ryd, Skäggetorp och Berga?

Allmänt om arbetet:

12. Kan du beskriva hur ni arbetar i EST?

EST och samverkan

13. Varför är just lokalpolisen, säkerhetsenheten på kommunen och Stångåstaden lämpliga aktörer att samverka kring det brottförebyggande och trygghetsskapande arbetet som rör Berga, Ryd och Skäggetorp?
14. I vilken utsträckning upplever du att ni har varit eniga under processen?
  - Kan du berätta om en situation då ni inte har varit det? Hur har ni löst det?
15. I vilken utsträckning upplever du att ni har haft samma mål och intressen med EST-arbetet i de olika områdena?
16. Vilka utmaningar och framgångsfaktorer har funnits med samverkan?

17. Tack så mycket! Har jag missat något?

12.3 Bilaga 3 - Intervjuguide, informant 2

Funktion: Kommunpolis

Aktör: Lokalpolisområde Linköping

Bakgrund, kortfattat:

1. Skulle du kortfattat kunna beskriva din bakgrund och vad du jobbar med inom polisen?
2. Skulle du kortfattat kunna beskriva din roll och bakgrund i Linköpings EST-arbete som du är delaktig i. Vilka ansvarsområden har du?

Allmänt om EST och otrygghet:

3. Vilken effekt skulle tror du att EST har på tryggheten i Berga, Skäggetorp och Ryd?
4. Ser du några risker med det arbete som bedrivs?
5. Hur arbetar ni med trygghet?

Allmänt om arbetet:

6. Vilka komponenter tycker du är viktigast för trygghetsarbetet i EST?
7. Kan du ge ett par exempel på åtgärder eller insatser som vidtagits på grund av EST i Berga, Ryd och Skäggetorp
8. Hur arbetar ni med analys?

EST och samverkan:

7. I vilken utsträckning samverkar ni i och med EST?
8. Vilka utmaningar och framgångsfaktorer har funnits i ert samverkansarbete?
9. Hur ser du på er samverkan i projektet?

12.4 Bilaga 4 – intervjuguide, informant 3

Funktion: Trygghetssamordnare

Aktör: Stångåstaden

Bakgrund, kortfattat:

1. Skulle du kortfattat kunna beskriva din bakgrund och roll?
2. Skulle du kortfattat kunna beskriva din roll och bakgrund i Linköpings EST-arbete som du är delaktig i. Vilka ansvarsområden har du?

Allmänt om EST och otrygghet:

3. Vilka typer av åtgärder och insatser som EST-gruppen genomfört i Berga, Ryd och Skäggetorp för att öka otryggheten?
4. Vilken effekt skulle du säga att EST-arbetet har på tryggheten i Berga, Skäggetorp och Ryd?

Allmänt om arbetet:

5. Vilka typer av åtgärder och insatser som EST-gruppen genomfört i Berga, Ryd och Skäggetorp?
6. Kan du beskriva förloppet kring hur ni kommer fram till en lägesbild?
7. Ser du några risker med de åtgärder och insatser som vidtagits i EST?

EST och samverkan:

8. I vilken utsträckning samverkar ni i och med EST?
8. Hur och när tas de beslut om åtgärder och insatser som antas i och med EST?
9. I vilken utsträckning upplever du att ni har varit eniga under processen? Om inte – hur hanteras det?
10. Vilken inverkan tror du att det faktum att ni samverkar har på resultatet av det trygghetsskapande arbete som bedrivs i Skäggetorp, Berga och Ryd i och med EST?
11. Vilka utmaningar och framgångsfaktorer har funnits i ert samverkansarbete?

12.5 Bilaga 5 – Intervjuguide, informant 4

Funktion: Säkerhetsstrateg

Aktör: Linköpings kommun

Bakgrund, kortfattat:

1. Skulle du kortfattat kunna beskriva din bakgrund och roll?
2. Skulle du kortfattat kunna beskriva din roll och bakgrund i Linköpings EST-arbete som du är delaktig i. Vilka ansvarsområden har du?

Allmänt om EST och otrygghet:

3. Skulle du kunna beskriva hur ni samverkar mot trygghet i EST?
4. Vilken effekt skulle du säga att EST har på Berga, Skäggetorp och Ryd?
5. Ser du några risker med de åtgärder och insatser som vidtagits EST?

Allmänt om arbetet:

6. Kan du beskriva arbetsprocessen EST?
7. Kan du beskriva arbetet när man analyserar var, när och hur man vill rikta åtgärder?
8. Kan du ge ett par exempel på åtgärder eller insatser som vidtagits på grund av EST i Berga, Ryd och Skäggetorp

EST och samverkan:

9. I vilken utsträckning samverkar ni i och med EST?
10. Hur tas de beslut om åtgärder och insatser som antas i och med EST?
11. I vilken utsträckning upplever du att ni har varit eniga under processen? Om inte – hur hanteras det?
12. Vilka utmaningar och framgångsfaktorer har funnits i ert samverkansarbete?

